

POSTÁS DOLGOZÓ

A POSTÁS SZAKSZERVEZET MSZOSZ-DÍJAS LAPJA

XLII. ÉVFOLYAM, 10. SZÁM • 1998. OKTÓBER

POSTÁSOK!

*Szavazzatok
a Postás Szakszervezet
jelöltjeire!*

A VÁLASZTÁS TÉTJE, HOGY:

- KÖTHET-E A POSTÁS SZAKSZERVEZET ÖNÁLLÓAN IS KOLLEKTÍV SZERZŐDÉST VALAMENNYI MUNKAVÁLLALÓRA,
- NAGY TÁMOGATÁST BÍRÓ, ERŐS SZAKSZERVEZET FOLYTAT-E KOLLEKTÍV TÁRGYALÁSOKAT, BÉRALKUT A MUNKÁLTATÓVAL,
- ELAPRÓZÓDIK, VAGY TAGSÁGUNK SZOLGÁLATÁBAN EGYBEN TARTJUK VAGYONUNKAT,
- A JELENLEGI GAZDASÁGI HELYZETBEN ÉRVÉNYT TUDUNK-E SZEREZNI A MUNKAVÁLLALÓI ÉRDEKEKNEK

BIZTOS TÁMASZ A POSTÁS SZAKSZERVEZET

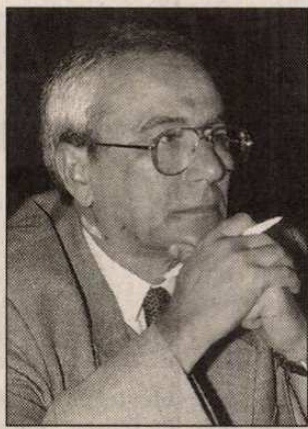
SZÁMBÉKE?

AZ ÉVTIZED POSTÁSA

Az évtized postása kétségkívül Doros Béla lesz. Ezt bizonyította, hogy felállva tapsoltak a titkárok országos tanácsának résztvevői, amikor az exvezérigazgató belépett a Postás Szakszervezet színháztermébe. Úgy tűnik a hivatalos rang elvesztéséért cserébe olyan megbecsülést kapott a postásoktól, ami az előbbinél jóval többet ér. Mundruczó Kornél a tagság nevében egy Wachrufen akvarell-pasztell mellé a postások szeretetét és együttérzését is átadta az exvezérigazgatónak. Emlékeztette a hallgatóságot arra, hogy Doros úr mindig korrekt tárgyalópartner volt, akinek cselekedeteit mindig a postások érdekei irányították. Utolsó hivatali tette is ez volt, amikor levelet küldött a miniszterhez a keresetnövelés ügyében. Doros Béla meghatottan köszönte meg az ajándékot. Találónan, keserűdesnek nevezte a búcsút. Most új életet kezd, de hangsúlyozta, soha nem feledi a postát, hiányozni fognak a postások.

u.a.

KIFIZETŐDŐ MEGFIZETNI A POSTÁST

– Az UPU, vagyis az Egyetemes Posta Egyesület 148 országában 6 millió 200 ezer postás dolgozik 700 ezer postán. Mit üzennek ezek a számok? – kérdeztem MUNDRUCZÓ KORNÉLT, a Postás Szakszervezet elnökét, aki beszélgetésünk előtti napon jött vissza Dániából, ahol az ottani postás szakszervezet vendége volt.

– Ezek a számok azt üzenik, hogy a világon több mint hat millió postás találkozik nap mint nap az ügyfelekkel a postákon és az utcán. A postások többsége bizalmi ember, sok helyen szinte családtag. A postás tehát politikát és hangulatot befolyásol. Ezért a mindenkori hatalomnak nem mindegy, hogy elégedett-e a postás. Ahhoz, hogy Magyarországon a 43 ezer postás kellemes kapcsolatot teremthessen a lakosokkal, maguknak a postásoknak is elégedettnek kellene lenni. Ehhez viszont megfelelő munkakörülményeket

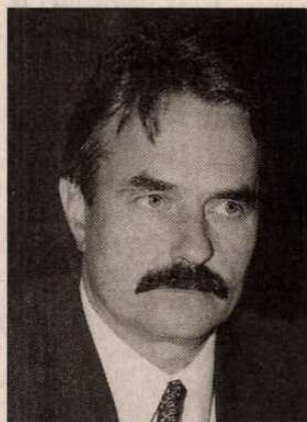
(Folytatás a 2. oldalon.)

JELZÉSÉRTÉKŰ LÁTOGATÁSOK

Katona Kálmán KHVM-miniszter, Krupanics Sándor posta-vezérigazgató és Doros Béla, az előző vezérigazgató is részt vett a Postás Szakszervezet titkárainak tanácskozásán 1998. október 16-án. A Titkárok Országos Tanácsának ülését Mundruczó Kornél, szakszervezetünk elnöke nyitotta meg. Elmondta, igen fontos állomásnak tekintti, hogy a miniszter már augusztusban tanácskozott a szakszervezettel, mely arra enged következtetni, hogy Katona Kálmán fontosnak tartja az érdekegyeztetést. Jelzésértéke van, hogy - 1990 óta másodszor - jött el miniszter a Postás Szakszervezet titkárait tájékoztatni. Katona Kálmán biztosította a megjelent, csaknem 200 szakszervezeti tisztségviselőt, hogy számíthatnak rá, nemcsak miniszterként, hanem ügyfélként is. Megígérte, mindig szakít időt, hogy tisztázza az esetleges félreértéseket. A posta 2002 utáni privatizációjával kapcsolatban hangsúlyozta, versenyképessé kell tenni a céget. November elsején elkezdődő Európai Unióhoz való csatlakozási tárgyalások a Magyar Postát is érintik, ezért felül kell vizsgálni a posta szervezetét, üzletpolitikáját és a postatörvényt is. A miniszter támogatja a szakszervezet és a posta vezetésé-

nek javaslatát a keresetek négy százalékos növelésére. (Ez azért csak 3,2 lesz, mert idén a posta vezetése már kifizetett 0,8 százalékot a keresetek emelésére. A szerk) Krupanics Sándor ismét vázolta átalakítási elképzeléseit: többek között bejelentette, professzionális irányítási rendszert kell létrehozni, hogy mihamarabb bejuthasson a posta a tőzsdére és állni tudja a versenyt a konkurenciával. Az egyik legjelentősebb feladat az emberi erőforrás fejlesztése. Az állandósuló 15 százalékos fluktuáció luxus. A jelenlegi bérszínvonal-szabályozást is felül kell vizsgálni, hiszen nem készíti a céget komoly szabályozásra: a béreket a teljesítményhez kell igazítani. A szakszervezettel való kapcsolatáról kijelentette, hogy a tisztességes, a szemtől szembe elmondott vélemény híve, amelyet a vállalatban belül célszerű nyilvánítani. Hangsúlyozta, az érdekképviselőknek figyelembe kell venni a piaci érdekeket. A stratégiai kérdések eldöntésében partnerként kell együttműködni a Postás Szakszervezettel. Ezen a területen is igaz az az angol üzleti szabály, hogy az a jó üzletkötés, amelyben mindkét fél úgy érzi, jól járt.

(udvarhelyi)

KATONA KÁLMÁN

KRUPANICS SÁNDOR

● Az 1998. október 8-i rendkívüli elnökségi ülés megtárgyalta az út-választások előkészítésének teendőit, tájékoztatást hallgatott meg az egyes területeken folyó előkészületekről és állást foglalt, hogy a Postás Dolgozó hogyan segítse a szakszervezetet abban, hogy minél több szakszervezeti tagot juttasson be az ü.t. testületeibe. Végül ajánlást tett az elnökségi ülés október 19. és 22. közötti összehívására.

● A Magyar Posta Rt. területi és közép-fokú postaszerveinél az üzemi tanácsi választási bizottságok egy-egy delegált képviselőjéből 1998. október 2-án megalakult a központi koordinációs bizottság. Feladata a 13 területen zajló választások összehangolása. A bizottság vezetője: Balogh Lajos, a vezérigazgatóság vb-től. Helyettese: dr. Polák Judit, a Miskolci PIG választási bizottságától.

REMÉNY-KEDÜNK

Elkezdődött az évi menetrendszerinti számháború. Milyen a hangulat a budapesti igazgatóságon - kérdeztem Horváth Évát, a Budapesti Postaigazgatóság ATT titkárát.

- Sajnos a hangulat nem jó. Legfőbb oka, hogy nagyon kis létszámmal látjuk el feladatainkat. 88%-os a feltöltöttség. Ez már kizsákmányolás.

- A kizsákmányolás nem elavult fogalom az új polgári rendszerben?

- Bár az lenne. Mikor a 98-as terveket véleményyeztük és ebben az igazgatóság 95%-ot tervezett, már akkor az volt a véleményünk, hogy ilyen kevés emberrel nem lehet minőségi munkát végezni. Ezt arra alapozzuk, hogy az előző évben volt terhelésvizsgálat, és Budapesten több olyan munkakör volt, ahol 400%-os volt a kihasználtság. De jellemzően 100% felett volt. Akkor el lehet képzelni, hogy 88% mit jelent. Csak be kell menni a postahivatalainkba, bárki meggyőződhet arról, milyen túlterheltek dolgozónk.

- Mindez kibát a munka minőségére is.

- Igen, bár a 88%-os feltöltöttséghez képest nagyon jó a munkánk.

- Miért nem töltik fel a létszámot?

- Mindent megtesz az igazgatóság, de ha fel is veszünk dolgozót, két-három nap múlva hátat fordít a postának. Az ok a sok munka és a kevés bér. Ennyi bérért Budapesten nem lehet megfelelő minőségű munkaerőt találni. Néhány számadat, ami alátámasztja ezt. Annak ellenére, hogy az összpóstaiküldeményforgalmi bevételeknek 39,3%-a igazgatóságunkon termelődik, ugyanakkor az egy forint folyóáras bevételre jutó bér 47%-kal marad el a postaszintűtől. Az igazgatóság teljes munkaidős átlagkereset a többi igazgatósághoz képest a második helyet foglalja el. De ami a legjobban fáj, hogy az összes többi bp-i postaszervnél jobban keresnek az emberek. Például a csomagüzemnél, ami nálunk vált ki, 67 092 Ft per fővel magasabb az átlagkereset, és Hírlapüzemági igazgatóságnál 20 131 Ft-tal. Ebből adódik az is, hogy alacsony kezdőbérek vannak. Ez bruttó bér. El lehet képzelni, hogy mit visz ebből haza a dolgozó. Ez a létminimumra sem elég.

1998. szeptember 24-én kihelyezett titkári testületi értekezletet tartott a Budapesti Postaigazgatóság Alapszervi Titkárok Tanácsa Salgóbanán. A fő téma az üzemtanács-választásokra való felkészülés volt. Megvitaták azokat a taktikai elképzeléseket, amelyek sikerre vihetik a választást. Természetesen megtárgyalták a második ütemű bérfejlesztést. A testület legalább négy százalékos emelésben reménykedik. A hasznost összekötötték a kellemessel. Megtekintették a salgói várat és a részben feljuttott gödöllői Grassalkovich-kastélyt.

- Nemrégiben beszélgettem Máté Máriával, aki azt nyilatkozta, hogyha engedélyt kap a posta a béremelésre, akkor lesz csúcsgazdálkodás.

- Mire számítanak önök?

- Arra mindenképpen, hogy legyen jutalom, hiszen még egyszer nem történhet meg, ami az elmúlt évben, hogy egy fillér év végén jutalmat sem kaptak a dolgozónk. '79 óta ilyen nem fordult elő. Ezért is kértük Doros urat, hogy vizsgálja meg, mi történik. Pedig azt ígérte, hogyha termelékenységgel alátámasztott e követelésünk, akkor utólag megkapjuk a jutalmat. Mi még mindig nem adtuk fel a reményt. A legutóbbi elnökségi ülésen is elmondtam, hogy amennyiben nem lesz külön elbírálás a budapesti igazgatóságnál, akkor ismét hátrányba kerülünk a többiekkel szemben, mert az alacsonyabb létszám magasabb átlagkeresetet eredményez, másrészt a múlt évben ki nem fizetett jutalom miatt, nem áll rendelkezésre bázisból felszabaduló forrás. Így kevesebbet tudunk fizetni, mint a társpostszervek.

- Úgy hallottam, hogy az igazgatóságon legalább 4%-os keresetnövelésben reménykednek.

- A többi is kevés lenne, de ennyi feltétlenül kell, hogy még lejjebb ne csúszunk.

- Pánikhangulat van a dolgozók között egy félreértett miniszteri nyilatkozat kapcsán. Sokan az állásukat féltik.

- Valóban így van. Szinte el sem hangzott a hír, már égtek a telefonok. Volt olyan dolgozónk, aki azt kérte, személyesen nyugtassam meg a dolgozókat. A MATÁV-ra való hivatkozás is erősítette a pánikot, hiszen ott közel 40%-os volt a létszámleépítés. Természetesen örültem, hogy hozzám fordultak bizalommal. Meggyőződésem, hogy nálunk néhány évig elképzelhetetlen a tömeges elbocsátás. Szeretnénk megnyugtani a dolgozóinkat, hogyha folytatódik a privatizációs folyamat, akkor a mi szakszervezetünk összes rendelkezésre álló eszközzel mindent el fog követni, hogy megvédjük a munkahelyeket. Ehhez viszont egységes, erős, nagy szakszervezet kell.

Udvarhelyi András

Az év postása idén
Makai László,
a Bajai 1-es posta vezetője lett.
Klikk a következő számban

KIFIZETŐDŐ MEGFIZETNI A POSTÁST

(Folytatás az 1. oldalról.)

kell teremteni, jól megfizetni és tisztességes szociális ellátásban kell részesíteni.

• *Maradjunk még a nyugati kollégáknál. Most, hogy nyakunkon a privatizáció, milyen hangulatban vannak?*

- Valamivel jobb, mint a magyaroké, hiszen az ottani postások keresete az országos átlagot eléri vagy azt meghaladja. Sőt, egyes országokban a bankszféra kereseti szintjét is eléri. Munkakörülményeik pedig összehasonlíthatatlanul jobbak a miénknél. Az igaz, hogy fejlettebb régió, ahol az infrastruktúra nem maradt el és nincs szakadék a posta és a rokon ágazatok fejlettsége között.

Külföldön tehát méltán büszkéek arra kollégáink, hogy postások. Ahol a postást megbecsülik, ott a postás is megbecsülhető. Ennek egyik bizonyítéka, hogy szívesen hordják az egyenruhát szabadidejükben is, és ünnepekkor pedig természetes, hogy postai egyenruhában feszítenek. Büszkén tartják kezükben a postás zászlót és gondoljuk van arra is, hogy sok postás kulturális szervezetet, egyesületet tartanak fenn. Dániában például nyolc postás zenekar működik. Ez nálunk még nem jellemző.

• *A privatizációról mi a véleményük?*

- A világnak szinte minden postáján napirenden van a privatizáció gondolja. Mindenütt, ahol jártam, hangsúlyozták, hogy ezt a folyamatot megállítani nem lehet. Ezért megfelelő garanciák megszerzésével, megállapodások megkötésével és a privatizációs stratégiák ismertetésével igyekeznek a félelmet mérsékelni. A postások és postás szakszervezetek nem örülnek a privatizációnak, de tudomásul veszik, és a tárgyalások során arra törekcsenek, hogy a munkáltatók a munkavállalók érdekeit is vegyék figyelembe.

• *Milyen tanulságokkal szolgáltak a külföldi tanulmányutak?*

- Elsősorban arra figyelmeztetnek a nyugati tapasztalatok, hogy folyamatos párbeszédre van szükség a részvénytársas-

ság vezetőivel, igényelni kell az elképzeléseik megismertetését, és ezek alapján megállapodásokat kell kötni. A posta vezetésével történt személyes konzultációink reményt adnak arra, hogy korrekt partneri viszony alakuljon ki a munkavállalók és a munkáltatók között. Tudomásul kell venni, hogy egymásra vagyunk utalva. A szakszervezetnek és posta vezetőinek egy az érdeke: a jól működő, jövedelmező posta és a jól megfizetett postás.

• *Ez utóbbiról meglehetősen gyakran megfigyelnek odafönt.*

- Mi azért vagyunk hogy ezt eszükbe juttassuk. Ehhez azonban erőre, egységre is szükség van. Ezt is „üzénik” a nyugati szakszervezetek. Nemrégiben tanácskozott a Hírközlési Világszervek európai végrehajtó bizottsága. Úgy döntöttek, hogy a Hírközlési Világszervek több mint 4 millió tagja lépjen szövetségbe a nyomdász, a kereskedő, a sajtó, rádió, valamint a színházi alkalmazottak szakszervezetével. Így rövid egy-két éven belül közel 20 millió taggal nagyobb erőt tudnak képviselni a munkaadókkal szemben. (szerkesztő: A PSZ elnöke tagja a végrehajtó bizottságnak a szervezet pedig a Hírközlési Világszerveknek)

• *Nálunk is aktuális lenne már az egység megeremtése, hiszen a szakszervezetek felaprózottsága gyengíti a munkavállalók érdekeinek érvényre juttatását.*

- A magyar szakszervezeteknek valóban egyesülni kellene, hogy 48 ágazati szakszervezet képezzen egy országos konföderációt, hanem lényegesen kevesebb. Így a postás szakszervezet az említett szakszervezetekkel tárgyalásokat kezdeményezhetne. Lehet, hogy ezt ma sokan megkérdőjelezzik, de a nyugati példák bebizonyították, hogy ez a jövő, a szakszervezetek fennmaradásának és megerősödésének útja.

• *Nem félő, hogy későn ébredünk? Amikor sok szakszervezet már szinte elfogyott?*

-Ez rajtunk múlik. Már ma lépni kellene. De először talán postán belül kellene együttműködni a különböző szakszer-

vezeteknek, felhagyni az ellenségeskedéssel, bár ránk ez nem jellemző, a gyűlölködéssel.

• *A miniszter úr is eljön a titkárok országos tanácsának ülésére, mire számítanak?*

- Örülök, hogy az első hívó szóra eljön, így megismerhetjük a postáról való elképzeléseit, tisztázhatjuk a félreértéseket. Egyértelmű választ kaphatunk a minden postást érintő, húsba és bérbé vágó kérdéseinkre. Így a keresetfejlesztés második ütemének mértékéről is. A szakszervezet szerint legalább négy százalékos keresetfejlesztés jár a postásoknak, hiszen megdolgoztak érte.

Arra számítunk, hogy ez a találkozó nem választás előtti kampányfogás és a miniszter úr komolyan veszi a Parlament nyílt napján mondottakat az érdekegyeztetés és a szakszervezet fontosságáról. Üzenetértéke van annak is, hogy a vezérigazgató úr is jelen lesz szólni fog és reménykedünk abban is, hogy megbeszéléseink folyamatosak lesznek.

• *Nyakunkon az üzemi tanács választás.*

- A titkárok országos tanácsa ülésének egyik legfontosabb napirendi pontja az üzemi tanács választásra való felkészülés megvitatása. A közép- és önálló alapszervek már megneveztek jelöltjeiket. Ezúton is arra kérem a postásokat, hogy szavazzanak a Postás Szakszervezet jelöltjeire, mert jelöltjeink olyan megbecsülést szereztek szakmai munkájukkal, önfeláldozó, önzetlen szakszervezeti tevékenységükkel, ami garancia arra, hogy az üzemi tanácsban a postás kollektíva érdekeit jól képviselik. Remélem, hogy az üzemi tanács-választás eredményeinek összesítése után a Postás Szakszervezet önállóan is képes olyan kollektív szerződést kötni, valamint olyan eredményes bértárgyalásokat, bértmegállapodásokat kötni, amelyek minden munkavállalónak érdeke.

Udvarhelyi András

SAKMAI KONFERENCIA MISKOLCTAPOLCÁN

Négy év telt el a Postás Szakmai Egyesület legutóbbi országos konferenciája óta, és ez bizony ebben a felgyorsult világban nagyon hosszú idő. Annai a változás, annyi az újdonság, és olyan sok várható még, hogy nem csoda, ha a postások közül nagyon sokan érdeklődtek a három napos rendezvény előadásai iránt.

A szeptemberi, három napos konferencia résztvevőit a Miskolci Postaigazgatóság vezetője, Kertész István köszöntötte a Juno Szálló konferenciatermében, és előadásában szinte vezérlő gondolatként jegyezte meg, hogy míg az előző rendezvény többnyire a belső piaccal foglalkozott, ez a mostani leginkább az Európai Unióhoz történő csatlakozás postai kihatásaival és a Magyar Posta jövőbeni szerepével szándékozik foglalkozni.

Krupanics Sándor vezérigazgató kinevezése óta első ízben találkozott a postai szakemberek ilyen széles körével, hangot is adott örömeinek, hogy ennyien érdeklődnek e rangos szakmai fórum iránt.

Mi az, ami a postát mássá fogja tenni három, öt év múlva? - tette fel hallgatóságának a kérdést. Elsősorban az, hogy olyan irányt kell váltanunk, ami a távközlésnél és a pénzügyterületen már megtörtént. Az EU-csatlakozás jelentősen megváltoztatja a posták helyzetét, éppen ezért elkerülhetetlen a postai szolgáltatások liberalizációja. Nem lehet már diktálni, az ügyfeleknek lehetőséget kell adni a választásra.

A postának kiemelkedő értéke a bizalom. Követni kell a nagy postákat, amelyek piacszerzésre, a befektetésekre, a termékre, az ügyfélre összpontosítanak. Tőzsdékeppessé kell tenni részvényeinket, és ebben érdekeltté kell tennünk alkalmazottainkat is. A siker érdekében különös hangsúlyt kell, hogy kapjon a marketing, kereskedni kell, üzleteket kell szerezni, információs és távközlési technológiákkal kell meg támogatni a postát.

Mindezek keretében nagyon fontos a biztonság: üzleti érdekünk, hogy banki színvonalon végzett biztonságos szolgáltatásaink legyenek. Nagy hangsúlyt kell kapnia az oktatásnak is, és nem a specifikumainkat kell erősíteni, hanem azt, ami máshoz hasonlatossá tesz minket.

Jelenleg nincs a postának stratégiája, éppen ezért sürgősen fel kell mérni a helyzetet, és az év végéig határozott stratégiát kell kialakítani. Az ezredforduló után kiépítjük a minőség-ellenőrzési

rendszer és fejlesztjük a hálózatot. Világos kép kell, hogy kialakuljon a postáról mindenkiben. Legfőképpen azt kell megértenie valamennyi postásnak, hogy a változások elkerülhetetlenek.

Végül a Postás Szakmai Egyesületről szólva kijelentette, hogy támogatja anyagilag is a szervezetet, mert ez a mienk.

Szót kapott a megnyitó tanácskozáson Auth Henrik, a Postabank új vezérigazgatója is, aki a bank menedzsmentje nevében köszöntötte a postásokat. Beszélt a bank súlyos problémáiról, a bajok orvoslásának múltbeli elmaradásáról. A Postabank jövőjének legfontosabb zálogaként a postai jelenlétet említette. Véleménye szerint a két társaság közötti stratégiai együttműködés minden bizonnyal segíteni fog a bajokon.

Kolostváry Ádám, az OTP vezérigazgató-helyettese elsősorban bankja és a posta közötti hagyományos kapcsolatokról beszélt. Ennek megtartása és tovább fejlesztése rendkívül fontos az OTP számára.

A konferencia első napjának végén oldott hangulatú ismerkedési estet rendeztek a szervezők, amelyen fehér asztal mellett lehetett folytatni a megkezdett beszélgetéseket.

Másnap teljes „nagyüzem” fogadta az érdeklődőket a különböző előadások helyszínén, ahol sok esetben csak pótstízek beállításával tudták elhelyezni a nagyszámú hallgatóságot.

Ha a teljesség igénye nélkül idézzük is fel a sok-sok izgalmas témát, akkor sem feledkezhettünk el a legnagyobb érdeklődést kiváltókról: *A posta pénzforgalom helyzete; Együttműködés a hitel- és biztosítóiintézetekkel; Harcba a postai „kistigrisekkel; Növelhető-e a posták és a postások biztonsága a minőség romlása nélkül; Telepostaház-kísérletek; Az EU-csatlakozás foglalkoztatási és szociális feltételei a postai szolgáltatások területén.*

Volt olyan előadás is, amelyen élénk szakmai vita alakult ki a megoldások mikéntjéről, ilyen volt például a DM-projektről szóló, amely rendkívül érdeklődést keltett a résztvevők körében.

Nem szűkölködött a rendezvény különleges programokban sem: a házigazdák esti barlangi fürdést és éjszakai erdei kirándulást szerveztek a fáradhatatlanoknak. Egyöntetű vélemény alakult ki a konferencia vendégeinek körében, hogy a szervezők és a vendéglátók ritkán látott magas színvonalú munkát végeztek.

A zárónapon ismét zsűfólaság megtelt a nagy előadóterem, és nagy érdeklődéssel hallgatták Kovács Kálmán közlekedési és hírközlési minisztert, aki meleg szavakkal emlékezett meg első postai munkahelyéről. Hallgatóságnak elsősorban a jelentős változásokról, fejlesztésekről beszélt, és külön hangsúlyozta a minőség szerepét az ország felemelkedésében, és természetesen a posta megújulásában is. Beszélt az érdekvédelmi szervezetek kiemelten fontos szerepéről a megújulásban. Felhívta a postások figyelmét, hogy egyre igényesebb ügyfeleket kell majd kiszolgálni, és fel kell készülni a posta privatizálására is. Sebességet kell váltani, új szellemiséget, új hozzáállást kell elsajátítani.

E. D.

KÖTÉLTOLÁS ÉS HÍRKERENGŐ

Esőbe hajló, ólomszürke, szomorú szeptemberi szombat reggel. Római part. Ilyenkor, aki teheti úgy dönt az első kávé után: alszom még egy órát. Nem mint az a pár hírkeres, aki a Postás Üdülőben az óriás plakátot rögzítette a falra, vagy aki az aquinumi leágazástól kitacepaózta a villanyoszlopokat, hogy mindenki odataláljon a Budapesti Hírk Rt. 5. jubileumi HÍRKERENGŐ '98 elnevezésű rendezvényre.

A hagyományoknak megfelelően a Hírkürt kvartett műsora köszöntötte a résztvevőket. Néha az égiek is kegyesen kíváncsiskodtak a felhők közül, fokozva a 200 résztvevő, gyermekek és felnőttek vetélkedőihez az egyébként is meglévő jókedvet. Kálmán Sándor vezérigazgató csendes szemlélőként megállapította, hogy minden rendben van, beindult a nem hétköznapi hírkér-verklí, úgy, miként az előző négy alkalommal. A rendezők meghívását elfogadva, megtisztelte jelenlétével az összejövetelt a Posta Rt-t követő, új francia tulajdonos képviselője, Frédéric van Heems, elnök-vezérigazgató és kollégája, Peter Bosnay igazgató úr.

Délidőben a hírkereket izletes gulyással látták vendégül. Délután nagy sikere volt a hírkeres specialitásnak, a kötéltozó versenynek. Idén nem szakadt el kötél és a kötélidegek sem. A több forduló kötélhúzásban a hölgyek és az urak, no meg a gyerekek egymással tolokodva huzakodhattak, ez mégiscsak felszabadultabb és kevésbé idegesítő, mint a munkahelyi huzakodás. A Portéka Gyermekszínpad kedves produkcióját és a humorfestivál ifjú győztesének műsorát követően a bicsei Hangulatzenekar még rágett egy lapátal. A meghirdetett este nyolc óra helyett, jó másfél órával tovább kerengőzhettek a hírkerek az ötödik jubileumi Hírkeregőn. A legkitartóbbaktól – voltak vagy nyolcvan – a két házigazda: Kutas Ferenc üzemi tanács-elnök és Mészleányi Ferenc tsz-b-titkár a szokásos módon köszönt el, – miközben köszönetet mondtak mindazoknak, akik a rendezvény létrejöttét segítették – jövőre veletek ugyanitt. Hiszen mi történt? Semmi különös. Csak néhány hírkeres jól érezte magát. Mi történt? Semmi különös?

Márk

A PÉNZNÉL ÉRTÉKESEBB

A Soproni Postaigazgatóság 1998. szeptember 12-én szombaton Győrött a Dózsa-pályán rendezte meg immár harmadik alkalommal a területi postás szakmai és sportnapot. Dr. Horváth István tsz-b-titkár, aki egyben az üzemi tanács elnöke is, elégedetten számolhatott be arról, hogy az esős, borongós idő ellenére több mint 2600 postás jött el kikapcsolódni, szórakozva tanulni. A postásnap sikerére jellemző, hogy az első alkalommal 1996-ban mindössze 600-an, másodsor már 1600-an jöttek. A rendezvényen részt vettek a társszervezetek képviselői, többek között a Postabank, a Hungária Biztosító, a Lakáskassa vezetői és munkatársai.

Sajnos, esőtábornok is megjelent, de a kitartóbbak nem menekültek el, hiszen a szakadó zuhóban is vetélkedtek a „focifanatikusok, a kézilabdaőrültek, a futóbolondok”. A súlylökők elvetették a „súlykot”, a lézeres löszimulátoros pisztolylövészet hívei néha célba is találtak, a pingpongmaníások időnként az asztalra is ütöttek a kaucsukslabdát. A szakmai vetélkedőn pedig mindenki nyert, hiszen ha valaki eltalálta a helyes választ, akkor annak örült, ha pedig nem, akkor legalább később a megfektéskor, mikor megtudhatta, mit kellett volna választania.

Azt nem árulták el ugyan, mennyibe került a rendezvény. De akár-mennyibe került is, érdemes volt erre áldozni, hiszen a vidám együttlétet, a jókedvet, a mozgás örömet semmi pénzzel nem lehet kifejezni.

Udvarhelyi

AZ ÖTÖDIK BÁL

Mindig nehéz volt postásbáli meghívókhöz jutni, de az idén valóságos ostrom alá vették a belépőket elosztó sajtó- és reklámozást. Úgy látszik megéreztek, hogy a kisebbbajta jubileumnak is beillő buli emlékezetes élményekkel gazdagítja a résztvevőket.

Az új helyszín – a szakszervezetek némileg szocreál hangulatú volt kongresszusi központja a Dózsa György úton – minden programnak megfelelően tágas helyet adott: külön színházterem, táncterem, diszkó és vacsorázóhelyek.

Az ügyességi játékok már hagyományosnak tekinthetők a Postásbálon, nyüzsgött is a sok játékos kedvű postás az asztaloknál, hogy kipróbálja képességeit. (A zsetonokkal később árverésen lehetett részt venni, ahol értékes nyereményeket „osztogattak”).

A műsor előtt köszöntötték a színpadon az „Év postását”, Makai László bajai postavezetőt, aki itt vehette át Krupánics Sándor vezérigazgatótól ajándékát, egy mindentudó Nokia 8810-es mobiltelefont. A várva várt műsorban pedig még nyomokban sem volt fellelhető a komolyság: Kolait Róbert, Antal Imre, Fábry Sándor, a Defekt Duó, Xantus Barbara és Csonka András, Szulák Andrea, valamint Balázs Péter és Tabi Tóth László szórakoztatta a „nagyérdeműt” – fergeteges sikerrel.

Aztán következett az igazi bál: megszólaltak a decibelek Cintula diszkójában, és Esze Jenő zenekara is a húrok közé csapott a táncteremben, ahol a nap meglepetéseként postás énekesek is felléptek. Minden versenyzőnek – mert ez énekverseny volt a javából! – kijárt a hangos biztatás és a kollégák csápolása. Az első hely és az „emeletes” pezsgő boldog tulajdonosa Kaszás Gyula kézbesítő lett, aki a „legmagasabb helyről”, a kékestetői postáról érkezett.

Éjfél után egy óráig tartott a hangulat, ám búcsúzkodás közben már többen fogadkoztak: jövőre, a hatodikon is itt leszünk!

Máté Mária
Magyar Posta Rt.
Vezérigazgató-helyettes

Az érdekegyeztető-, illetve a bértárgyalások során az érdekképviselők szociális hangvételű probléma megközelítésére a munkáltató gyakran azt válaszolja, hogy a bér nem szociális kérdés. Mi a bér?

Piacgazdaságban a bér a munkaerő pénzben kifejezett értéke, a munkaerő ára. Mint minden más árunak az árát, ennek is (bár kétségtelen, hogy sajátos specifikumokkal rendelkező árurol van szó) a kereslet és a kínálat határozza meg. A keresleti oldalon találjuk meg a munkáltató igényét és fizetőképességét, a kínálati oldalon pedig azt, hogy a munkavállaló képességeit milyen árért hajlandó a munkáltató rendelkezésére bocsátani. Tehát a munkaerő árát is a piac határozza meg. Azt, hogy egy adott munkakör vagy munka konkrétan milyen mértékű anyagi elismerésben részesül, más egyéb tényezők is befolyásolják, de semmiképpen sem határozhatja meg a szociális helyzet. Az azonban biztos, hogy amennyiben egy munkatársat foglalkoztatunk, tehát valamilyen szinten szükség van a munkájára, akkor egy minimális jövedelmet biztosítani kell függetlenül az elvégzett munka minőségétől és az irányítási szint fokától. Ha ez nem így lenne, tehát a minimumot sem érdemelné meg, akkor meg kellene tőle válni. Ezt a minimumot jelenti a minimálbér és a juttatások együttes összege. A juttatásokat nevezhetnénk szociálisnak is, de én úgy gondolom, hogy ez eleme a munkáért vagy foglalkoztatásért járó jövedelemnek. Ezért én a kérdésre azt válaszolom, hogy a szociális juttatás sem „szociális” kérdés. Ebből az következik, hogy az éves „bértárgyalásoknak” ki kell terjednie a béren kívüli juttatásokra is.

Milyen összefüggés van a keresetek és a fluktuáció, illetve a létszám alakulása között?

A Magyar Postán jelentős a fluktuáció, elsősorban az alacsonyabb jövedelmű, szakképzetlen munkavállalói csoportokban. Ez a mutató jelzi számunkra, hogy a nemzetgazdasági átlagkeresetektől való lemaradásunk valós problémákat takar. Nehéz minősíteni az eltérést, amely nem veszi figyelembe a nemzetgazdasági képzettségi igényeket, a munkaerő szerkezetét, de azt gondolom, hogy a munkaerőpiac minősíti értéktelétével a postai átlagkeresetet. Természetesen a fluktuációt, illetve a létszámalakulást nemcsak a keresetek nagysága – amibe beleérttem a béren kívüli juttatásokat is – befolyásolja, hanem a munkakörülmények, a munkaeszközök színvonala, a vállalat kultúrája és sorolhatnám tovább. Jelenleg elemizzük néhány kiemelt munkakör létszám és átlagbér helyzetét, teljes körű norma-felülvizsgálatot végzünk technológiai felülvizsgálatra alapozva, új módszerekkel. Ezt a munkát külső, független cég irányításával, az érdekképviselők bevonásával kezdjük el. Már eddig is jól látszik,

SZÁMBÉKE?

hogy Budapest területén, valamint néhány jól körülhatárolható régióban kicsi a munkaerő-kínálat a jelenlegi béreink mellett. A magas fluktuáció jelzi, hogy munkatársaink egy rétege néhány napnál vagy hétnél hosszabb ideig nem akar a Postához kötődni. Ez az elemzés lesz a decemberben induló bértárgyalások alapja.

Őn az elnökségi ülésen azt mondta, hogy a postások idén az erejükön felül dolgoztak. Akkor nyilvánvalóan a keresetek növelésére kell fordítani a tervezetten felül képződő nyereséget.

A jelenlegi létszámhelyzet, a tervezetten felül emelkedő mennyiségi adatok ismeretében nem is mondható más. Az alacsony, 3-4%-os nyereséghányad (bevételekhez képest) miatt a volumennövekedés jelentősen emeli a nyereséget. Várhatóan ez történik 1998-ban is. A tavaszi érdekképviselői bértárgyalásokon megállapodtunk abban, hogy az eredmények ismeretében, többlet teljesítmény, termelékenység emelkedés esetén további bérfejlesztési lehetőséget kérünk. A képződő nyereségtöbbletet azonban nem használhatjuk fel csak bérre. A Posta évek óta két problémával küzd. Egyik a postás dolgozók megfizetettsége, az átlagkeresetek nemzetgazdasági átlagtól történő növekvő lemaradása, melynek következtében a munkaerőpiacon egyre kevésbé kap a feladatokat ellátására alkalmas munkavállalót. Másik probléma a beruházási források szűkössége, a technológia korszerűtlensége, az informatika hiánya. Korszerű, versenyképes postához szükséges fejlesztések nem halaszthatók tovább. Ebből következik, hogy a nyereségtöbbletet megosztva használhatjuk csak fel bérre, illetve beruházásokra. Az el nem költött fejlesztési forrás a következő évben vagy években még felhasználható beruházásokra, de a bérre használt többlet eredmény többlet már nem használható fel fejlesztésekre. A félvéles eredmények, valamint a várható tendenciák ismeretében az alapítóhoz fordultunk, amelyben kérjük, hogy járuljon hozzá a többlet nyereség feléből a postai átlagkeresetek további emeléséhez. Az Európa Unióhoz való csatlakozás – melybe beletartozik a privatizációra és a tőzsdei bevezetésre való felkészülés is – igényli, hogy a posta versenyképessé váljon. Fel kell venni a versenyt a hazai és a nemzetközi konkurenciával. Ehhez jól képzett és megfizetett munkaerőre és magas színvonalú technikára, elsősorban az informatika fejlesztésére van szükség. Ha a beruházásokkal nem építjük tudatosan a jövőnket, akkor a piaci versenyben alul maradunk és ez a munkavállalók tömegeinek okozhat fájdalmas munkahelyvesztést.

Elegendő-e az idei keresetnövelés a nemzetgazdasági és a postai átlagkereset közötti folyamatlan nyíló olló szűkítéséhez? Mit tud tenni a posta ügyvezetése ennek érdekében?

A megoldást a versenyképes, hatékonyan működő posta megteremtése adhatja. Az idei évi keresetnövelés ahhoz elegendő, hogy az eddig folyamatlan nyíló olló ne nyíljon tovább.

Ez azt jelenti, hogy a beruházások növekedésével egyidejűleg, esetleg már jövőre számíthatunk tömeges létszámcsökkenésre?

A hatékonyságot nem csak a létszámcsökkenés javítja. A beruházások olyan üzleti lehetőségeket teremtenek a posta számára, melyek megvalósulása esetén

MINDEN DOLGOZÓNAK

JOGA VAN A MAGA

ÉS CSALÁDJA SZÁMÁRA

TISZTES ÉLETSZÍNVONALAT

BIZTOSÍTÓ MÉLTÁNYOS

DÍJAZÁSRA.

(Európai Szociális Charta)

bevételeit megsokszorozhatja. Kétségtelen, hogy lesznek olyan beruházásaink, melyek az életmunkát bizonyos mértékig helyettesítik, de az így felszabaduló munkaerő más területeken tovább foglalkoztatható. Az is igaz, hogy a magasabb színvonalú technikához jobban képzett szakemberekre lesz szükség, tehát minőségi változásra van szükség. A jövőben erre a feladatra kell nekünk is és a munkavállalóknak is felkészülni. Ebből az következik, hogy 1999-ben nem kell olyan mértékű létszámcsökkenéstől tartani, melyet a természetes létszámmozgással ne tudnánk kezelni.

Visszatérve a többlet keresetfejlesztéshez, Doros úr távozása előtt utolsó gesztusként kérte az alapító hozzájárulását ehhez. Érkezett-e valamilyen válasz a minisztériumtól?

Az engedély iránti kérelmet Doros úr nem utolsó gesztusként tette, már azért sem, mert a bérfejlesztés nem gesztus, hanem kemény gazdasági kérdés. Krupánics úr egyébként a levéllel egyetértett. A levél elküldése az ügyvezetés határozott álláspontját jelezte, amelyet a tavaszi bértárgyalásokon meg is ígért. Ezt egyébként az érdekképviselőknek átadott elemzés is tartalmazta. Az alapító elveiben a bérfejlesztéssel egyetért, de a válasz megadása előtt természetes, hogy a tárca bérhelyzetről tájékozódni akar.

A többlet keresetfejlesztést tárgyalták az érdekképviselőkkel. Miben állapodtak meg?

A többlet lehetőséget elvileg tárgyaltuk meg azért, hogy minél jobban és gyorsabban végre lehessen hajtani a jutalmak szétosztását. Az átlagkereset – elsősorban a létszámnövekedés elmaradásának következtében az engedélyezett mérték fölé csúszott, tehát ebből a forrásból kell fedezni azt is. A szabadon felhasználható részt két ütemben szándékozzunk kifizetni. Az első ütemben a fennmaradó rész kétharmada fizethető ki jutalomként, míg az egyharmada az év végén biztosít központi fedezetet jutalmazásra. Ez utóbira természetesen csak akkor nyílik lehetőség, ha a háromnegyed éves értékelés alapján a várható eredmények igazolják a forrás meglétét. Ez az összeg természetesen kiegészíthető a postaszervek saját jutalomkeretével. Ilyen kiegészítési lehetőség néhány postaszerveknél nincs, mivel az elmúlt években a „mozgóbér” egy részét alapbérfejlesztésre használták fel. A tavaszi bértárgyalásoknál éppen a kiugró teljesítmények (csúsforgalom) elismerhetősége miatt akartunk a postaszerveknél ezekre összeget elkülöníteni, amit azonban az érdekképviselők nem fogadtak el. A most kifizethető jutalom 1999-ben terveink szerint növeli a bértárgyalások alapjául szolgáló bérfejlesztési lehetőséget.

u.a.

HOTEL AQUA 5700 GYULA, PART U. 7/C TEL./FAX: 66/463-146 TEL.: 66/468-161, 468-138

ÜDÜLJÖN GYULÁN AZ AQUA SZÁLLÓBAN

A Várfürdő közvetlen szomszédságában fekszik szállodánk. Családiás hangulat, saját zárt parkoló, étterem, társalgó, büfé, lift várja kedves vendégeinket. Zuhanyzók és WC-k emeletenként. Férőhelyek száma: 11/1 ágyas, 46/2 ágyas szoba és 12 pótágy. Elhelyezés: Gardróbbal és hideg-meleg vizes mosdóval 1-2 ágyas szobákban.

MEGKÖZELÍTHETŐEK VAGYUNK:

Vonattal (Budapest.Keleti pályaudvarról közvetlenül), közúton az 5-ös és 44-es főközlekedési úton. A vasútállomástól 2 km., a távolsági autóbusz-megállótól 150 méter távolságban vagyunk.

KEDVEZMÉNYES AKCIÓ UTÓSSZEZONBAN

1998. 09. 01 – 12. 31.

AZ EGYCSILLAGOS SZINTEKEN

7 éjszakára/fő	reggelivel	félpanzióval	teljes panzióval
1 ágyas szobában	9.100,- Ft	12.040,- Ft	14.700,- Ft
2 ágyas szobában	8.400,- Ft	11.340,- Ft	14.000,- Ft
pótágyon	5.600,- Ft	8.540,- Ft	11.200,- Ft
14 éjszakára/fő	reggelivel	félpanzióval	teljes panzióval
1 ágyas szobában	18.200,- Ft	24.080,- Ft	29.400,- Ft
2 ágyas szobában	16.800,- Ft	22.680,- Ft	28.000,- Ft
pótágyon	11.200,- Ft	17.080,- Ft	22.400,- Ft
Étkezés:	Reggeli: 400,-Ft	Ebéd: 480,-Ft	Vacsora: 520,-Ft
	Teljes panzió: 1.400,-Ft	Félpanzió: 920,-Ft	

Parkolás: 100,- Ft/nap

Idégenforgalmi adó: 150,- Ft/fő/nap

KÉT DUDÁS EGY CSÁRDÁBAN?

Ismeretes, hogy hamarosan lejár az üzemi- és közalkalmazotti tanácsok mandátuma, ezért újra kell választani azokat. A voksolásokra – az érvényes törvény értelmében – november 16-27-e között kerül sor.

Mi a tétje a megmérettetésnek? Erre akkor kapunk igazán meggyőző választ, ha így tesszük fel a kérdést: milyen következményekkel jár az, ha a munkahelyeken nem működik üzemi tanács? Ebben az esetben nem lehet szó a vezetésbe bevont dolgozói részvételről, nem jelölhető munkavállalói képviselő a gazdasági társaságok felügyelő bizottságaiba, és nem gyakorolható a vétó intézménye sem. Ez tehát *a tét*, ebben ragadható meg a késő őszi erőpróba jelentősége. Ebből fakad a követelmény, hogy az esemény fontosságához méltó magatartás, felelős munka kísérje és jellemezze mind a felkészülést, mind a választások lebonyolítását.

Mi az üzemi tanács *értelme és lényege*? Az üzemi tanácsokat nem a szakszervezetek ellenében hozták létre, hanem az európai participációs intézményrendszerhez való felzárkózás miatt. Az üzemi tanács nem érdekvédelmi fórum, hanem participációs terep, *részvételi intézmény*. Lehetőség arra, hogy a munkavállalók bele tudjanak szólni a cégek, a vállalatok, a társaságok ügyeibe.

Az üzemi tanácsok előzmény nélküliek a magyar munkaügyi jogintézményben, hiszen külföldi minták – elsősorban német tapasztalatok – alapján kerültek át hozzánk. Ezzel együtt nem állíthatjuk, hogy idegen testek lennének a munka világában. Még akkor sem, ha tudjuk, hogy megalkulásukat – számos félreértés és tisztázatlanság okán – *ellenérzésekkel fogadták* a munkahelyi szakszervezetek képviselői. Tartottak ugyanis attól, hogy az új, eddig nem ismert intézmények akadályozzák majd a szakszervezetek tevékenységét, csorbítják jogosultságait, szűkítik, korlátozzák, keresztezik mozgásterüket.

Ez a félelem nem is volt teljesen alaptalan, hiszen az importált intézmény egyfajta konkurenciát (is) jelentett a szakszervezetek számára. Nagy kérdés volt ugyanis, hogy miként fér meg *két dudás egy csárdában*, hogyan fog egymás mellett dolgozni és együttműködni a nagy hagyományokkal rendelkező, bejáratódott, és az új, helyét és szerepét kereső üzemi tanács. Az elmúlt évek tapasztalatai azonban választ adtak erre. Az 1993 májusi választások után az üzemi tanácsok kezdtek beépülni a munkahelyi érdekképviselet rendszerébe, fokozatosan nőtt az elfogadottságuk. Egyre jobban megtalálják helyüket még akkor is, ha működésükben sok a formális vonás, nem kevés a javítani való.

Ez mindenesetre biztató jel. Annál is inkább, mert ezzel a struktúrával *hosszabb ideig számolni kell*, együtt kell élni. Következésképpen, mind a szakszervezeteknek, mind az üzemi tanácsoknak elemi érdekük, hogy egymás mellett, egymást kiegészítve és segítve dolgozzanak, és a munkavállalók javára, érdemben együttműködjenek.

Erre már csak azért is szükség van, mert távolról sem gondolhatjuk, hogy véglegesen elmúltak a fenntartások, a gyanakvások, s ne lennének súrlódások és átfedések a két szervezet munkájában, kapcsolatában. Sajnos azok a *bizonytalanságok*, amelyek megjelenésük óta kísérik az üzemi tanácsok működését, újabbakkal szaporodtak azáltal, hogy az idei májusra tervezett választásokat elhalasztották. A szakszervezeti konföderációk ezt azért javasolták a novemberi időpontra, hogy a tavaszi megmérettetés ne essen egybe az országgyűlési választásokkal.

A bizonytalanságot azonban tovább fokozta a *kormányváltás*, minthogy a Fidesz-MPP vezette kormánykoalíció először megkérdőjelezte a novemberi időpontot, egyszersmind olyan nyilatkozatok hangzottak el, amelyek szerint az üzemi tanácsok felértékelésére, jogosultságaik megerősítésére, bővítésére van szükség, beleértve a kollektív szerződésekben való aktívabb közreműködésüket is.

Jelenleg tehát *kettős folyamatnak* vagyunk tanúi és részesei. Egyfelől eltűnőben vannak a korábbi problémák, az idő haladtával *letisztulnak* a dolgok, másfelől *új kérdőjelek* rajzolódnak ki a várható változásokban. Az előrejelzések szerint ugyanis módosul a Munka Törvénykönyve, az érdekegyeztetés rendszere, az ÉT működése, de az új választások eredményének a kezelése is, hiszen nyitott, megvitatásra váró kérdés a szakszervezetek reprezentativitásának megállapítása.

Ilyen körülmények között kell vállalni a novemberi erőpróbát. Nagy valószínűséggel prognosztizálhatjuk, hogy a munkahelyi voksolások nem változtatják meg döntően a szakszervezetek jelenlegi erősorrendjét. Ez azonban nem lehet ok arra, hogy könnyű, lebecsülhető akadállynak tekintsük az új választásokat. Bizonyosak lehetünk benne, hogy a postás munkavállalók és tisztségviselőik ugyanolyan *felelősséggel* készülnek, mint ahogy ezt korábban tették, és ezt a munkát ugyanolyan *eredményesen* végzik el, miként ez tőlük megszokott.

Kárpáti Sándor

NAGY A TÉT

Az 1995-ös választáson csak a mi szakszervezetünk tagjai kerültek be az üzemi tanácsba. Ennek ellenére nem volt zavartalan az együttműködésünk. Ez az időszak még a helykeresés időszaka volt. Ennek egyik alapvető okát abban látom, hogy a jog- és hatáskörök nem voltak egyértelműen elhatárolva.

Az új kormány tervezett intézkedései – a reprezentatív szakszervezeteket általuk való kijelölése, az üti-kollektív szerződéskötési lehetőségekkel való felruházása, a Posta tervezett privatizálása – mind azt erősítik, hogy a gyenge, kis részekre szakadt szakszervezeteknek nem lesznek esélyei.

Az 1998-as üzemi tanács választásnak is igen nagy a tétje. A dolgozók hosszú távú érdekei is azt kívánják,

hogy egy erős, általuk támogatott szakszervezet képviselje érdekeiket. Sajnos gyakran előfordul, hogy az alternatív szakszervezet által juttatott segély, kölcsön elég ahhoz, hogy átlépijenek az ő szakszervezetükbe. Ez érthető a kedvezőtlen bérhelyzetünk miatt, de ez csak rövid távon hasznos.

Az előző választásokon a korrekt együttműködésre törekedtünk az alternatív szakszervezetekkel, részükről azonban ez nem mindig volt elmondható. Reméljük, ez most változik. Nekünk soha nem tartozott eszközeink közé a másik szakszervezet pocskondiázása és ezután sem kívánjuk ezt tenni.

Horváth Éva

„NEM ÉRTETTÜNK EGYET, DE MEGÉRTETTÜK...”

A legutóbbi üzemi tanács választások óta nem panaszkodhattak a budapesti Posta Szállítási Igazgatóság üti tagjai, hogy állóvízben kell lubickolniuk. Történt egy és más, ami okozott néhány álmatlan éjszakát *Vladár Bélának*, a Posta Szállítási Igazgatóság megbízott üti elnökének, és *Horváth Lajosnak*, a Posta Járműtelep üti elnökének.

Vladár Béla: Az eredeti igazgatóság különböző átalakulásokon ment át. 1997. januárjában kivált a Budapesti Postacsomag üzem, mint önálló közép fokú postaüzem. Az üzemi tanács 13 fős létszáma ezért egy taggal csökkent. 1998. januárjában pedig következett az egyesülés a Posta Járműteleppel.

Ez mennyiben befolyásolta a munkájukat?

V. B.: A korábbiakhoz képest új problémákat kellett megoldanunk. Sok munkavállalót érintett az átalakulás, '97 előtti 2400-as létszám a kiválással 1800-ra olvadt, majd a járműteleppel történt egyesüléssel 2500-

nál állapodott meg. Az üzemi tanács a véleményezési jogánál fogva állást foglalt, s megértette a szakmai indokokat. Az átalakulások ellenére az üti munkája a mostani választásokig zökkenőmentesnek nevezhető.

Horváth Lajos: A Posta Járműtelep üzemi tanácsa nem értett egyet az összevonással, s ezt több alkalommal szakmailag meg is indokolta. A KÜT 8:4 arányban elfogadta a vezérigazgatóság előterjesztését. Egy elenszavazat és három tartózkodás volt. A Járműtelep üzemi tanácsa elküldte az igazgatósági ülésre szakmai érvekkel alátámasztott ellenvéleményét, ahol az összevonásról döntöttek. Ezt tudomásul vettük, az egyesülés után együtt végezzük munkánkat, hogy előbbre jussunk ebben az üzletágban.

Mit várnak a választásoktól?

H. L.: Én azt várom, hogy a Postás Szakszervezet jelöltjeit választják a dolgozók. A POFÉSz is jelöl tagot a választási bizottságba és létszámarányosan mindkét szakszervezet részt

vehet a munkában. Erről értesítettük is őket.

Milyen a kapcsolat a többi érdekvédelmi szervezettel?

H. L.: A POFÉSz nem kér segítséget, nem is tájékozódik, így semmilyen kapcsolatunk nincs. A cél az, hogy a munkavállalók a legjobb tagokat küldjék az üzemi tanácsba, akik a lehető legjobban képviselik érdekeiket, függetlenül a szakszervezeti hovatartozástól. Természetesen figyelembe véve a gazdasági környezetet. A lényeg az, hogy a munkavállaló az őt megillető helyet foglalja el.

Általában figyelembe veszik az üzemitanács véleményét?

H. L.: Mindig! A gazdasági vezetők mindig reagáltak az üti észrevételeire. Úgy a vezetői, mint az osztályvezetői értekezletek állandó résztvevői az üzemi tanács képviselői. A szakmai vezetők mindkét változás előtt és azóta is nagy súlyt fektetnek arra, hogy együttműködésünk zavartalan legyen.

-f-

HÍREK

● CSOMAGKÉZBESÍTÉS ESTE ÉS HÉTVEGÉN

A Magyar Posta Rt. kísérleti jelleggel új csomagkézbesítési rendszert vezetett be a II. kerületben. Miután a délelőtti kézbesítés gyakran meghiúsul, mert a címzett nem tartózkodik otthonában, a csomagokat a délutáni és esti órákban, 15 és 20 óra között, illetve a hétvégén kézbesítik ki. (*Népszabadság*)

● POSTÁS SPORTNAP SZEGEDEN

A Szegedi Postaigazgatóság idén ősszel is megtartotta hagyományos sportnapját, amelynek rendezője a szegedi TSZB, támogatója pedig a szociális és jóléti alapról a Szegedi Postaigazgatóság volt. A rendezvényt a postás sporttelepen tartották.

● REGIONÁLIS POSTÁS-KONFERENCIA DEBRECENBEN

Az európai postai piac liberalizálásáról, a postai szolgáltatások fejlesztési lehetőségeiről háromnapos tanácskozást tartottak Debrecenben. A kelet-magyarországi nagyvárosban rendezett konferencián cseh, lengyel, szlovák, ukrán, jugoszláv, szlovén, horvát, osztrák és magyar postai vezérigazgatók és szakemberek folytattak eszmecsere-t.

● TELEFONOSOK A POSTÁSOK ELLEN

Sztrájkkal fenyegetőznek a Telekomunikacja Polska (TPSA) lengyel állami távközlési szolgáltató dolgozói, ha cégük küszöbön álló privatizációját nem az eredeti terveknek megfele-

lően bonyolítják le. A feszültség okát az a kormányjavaslat jelenti, miszerint a munkavállalói részvényekből nemcsak a TPSA alkalmazottai foghatnak részesülni, hanem a Lengyel Posta dolgozói is. A részvényekhez a postások is ragaszkodnak, s ők is sztrájkot helyeztek kilátásba, amennyiben kimaradnak. (*Népszabadság*)

● BÁMULATOSAN NÖVELTE NYERESÉGÉT

A postai és expressz csomagküldő szolgáltatásokat végző holland TNT Post Group 18 százalékkal növelte nyereségét az idei év első felében, és a második félévben is hasonló nyereségre számít. A csoport magyarországi vállalata, a TNT Express Worldwide Kft. idén 2 milliárd forint forgalomra számít, a tavalyi 1,3 milliárd után. (*Napi Gazdaság*)

● ELTŰNT A POSTAMESTER, ÉS 15 MILLIÓ

Eltűnt a domoszlói postamester, és magával vitte a postán őrzött lakossági betétállományt, azt a 15 millió forintot, amelyet a falubeliek hosszú évek alatt kuporgattak össze. A mátraaljai településen nem ez volt az első ilyen eset. 600 ezer forinttal kezdődött, amit állítólag azért vitt el a postamesterasszony, mert befuccsolt a családi vállalkozása. A falubeliek ezt még elnézték, a hölgy pedig továbbra is a posztján maradt. Az egyébként átlagos életet élő családanya azonban újra kísértésbe esett, és a familia most már a lakosok

összes pénzével oldott kereket. (*Jó estét Magyarország*)

● ELFOGTÁK A BERKESZI RABLÓKAT

Egy húsz év körüli fiatalember egy gázpisztollyal kirabolta a Szabolcs megyei berkeszi postahivatalt. A postai dolgozó mintegy 300 ezer forintot adott át a rablónak, aki egy szürke BMW-vel menekült el a helyszínről. A másnap este elfogott tettes bevalotta, hogy július elején ő rabolta ki a gyulaházi postát is, és ebből vette azt a BMW-t, amelyet a berkeszi rablásnál használt. (*Népszabadság*)

● MEGJELENT A SZAKINFÓ, az MSZOSZ információs folyóiratának legújabb száma.

A lap többek között az üzemi tanácsai választásokkal, az MSZOSZ soron következő kongresszusával, a multik és a szakszervezetek kapcsolatával, az MSZOSZ Szövetségi Tanácsának ülésével foglalkozik. Számos szakszervezeti hír és vélemény olvasható közel harminc oldalon 110 forintért.

● ÚTBAN A SZOCIÁLIS EURÓPA FELÉ

címmel megjelent Borbély Szilvia könyve. A kötet az Európai Unió szociális politikáját, elhatározásait és eljárás szabályait, a szociális politikában elfoglalt álláspontjait ismerteti. Bemutatja, hogy a szociális dimenzió milyen fejlődésen ment keresztül, és hogyan formálódott az EU törvényes döntéshozatalában.

Rácz András

HORDALÉK • KI (AZ AZ) ÜTE?

Mi a frász ez megint? – fakadt ki Albin, a postás. – Most voltunk választani, meg is nyertük, hisz a Néppártnak még államtitkára is van, de ez túlzás. Napon-ta kézbesítem magamnak a szokásos 3 kilónyi levelet a még hivatalban lévő önkormányzati képviselők-től és a jelöltektől, majd a kérdéseikre adott mázsányi lakossági választ cipelem, de ettől még fogalmam sincs, melyikükre szavazzak. Az egyik közbiztonságot ígér, a másik virágos várost, a harmadik munkahelyeket teremt, a negyedik... de hát ugyanezt hallottam '90-ben és '94-ben is! Jó-jó, virág lett ezelőtt egy héttel... Most meg azt mondja Béla a szakszervezetis, hogy Ütét választunk. Nekem nyolc, de én már odaadtam a kopogtatómat a Horgász- és Temetőőr Asztársaság elnökének, mert polgármester akar lenni. Különben is, ki a fene az az Üte? A kutya sem ismeri, az ilyen akar polgármester lenni?

EGYÜTT KELL MUZSIKÁLNI

Az üzemi tanács nem másodhegedűs, de nem is primás, vallja Kutas Ferenc, a Hírker Rt. üzemi tanácsának elnöke. Tény, hogy akik létrehozták az üzemi tanácsokat, azok tudatosan a szakszervezet ellensúlyozására tették, hogy csökkentsék érdekvédelmi funkcióját. Hivatkoztak arra, hogy az üzemi tanács a teljes munkavállalói kör részvételét biztosítja a társaságok vezetésében, míg a szakszervezet a szervezett dolgozók érdekeit védi. Mivel a törvény a szakszervezet jogosultságait csorbította, illetve áttette az üzemi tanácsra a jogosítványok egy részét, nagy hiba nem felismerni mindkét fél részéről, azt, hogy eredményes munkavállalói részvételt és érdekérvényesítést csak együttműködve, egymás jogosítványait tiszteletben tartva lehet a munkavállalók javára felhasználni. Az üzemi tanácsnak és szakszervezetnek munkavállalói érdekből, nem kényszerből kell együtt muzsikálni.

Udvarhelyi

SZTAHURA LÁSZLÓNÉ
a miskolci üzemi tanács elnöke

– Mi kihasználtuk azt a kollektív szerződés adta lehetőséget, hogy az üzemi tanács és a szakértői team együttműködhet. Nálunk egy egy-séget alkotnak az üzemi tanácsi tagok és az alapszervi titkárok.

• *Mi jellemezte a tanács működését?*
– Féléves munkaterv szerint ülésez-tünk. Mivel ezek együttes ülések voltak, a szakszervezeti és üzemi tanácsi jogosítványok gyakorlására is sor került. Így elértük azt, hogy nemcsak a szűk 13 fő részére volt biztosított az információ, hanem sokkal nagyobb körben, mivel a titkárok szakértőként jelen voltak.

• *Milyen témákat tárgyalt a miskolci üt?*

– A féléves munkatervünkbe elég sok témát vettünk fel, többek kö-

SZÜKSÉG VAN RÁ, DE NEM ÍGY

zött a '98. évi üzleti, oktatási, beruházási terveket, tárgyalunk a bérrel, és a kézbesítők terhelhetőségének vizsgálatáról.

• *Milyen volt az üt. és a szakszervezet kapcsolata?*

– A két testület szinte lefedte egymást. A 13 üzemi tanácsi kolléga közül csak három nem tisztségviselője a Postás Szakszervezetnek.

• *Sok olyan vélemény van, hogy az üzemi tanácsok lehetőségei szűkösek.*

– Ezzel egyetértek. A törvényi szabályozás messze nem kielégítő, sem az érdekképviselő, sem az üzemi tanács részére. Az üt.-k 1993-ban azért jöttek létre, hogy a szakszervezeti jogosítványokat megnyirbálják. Az üzemi tanácsokra szükség van, de nem így, nem ilyen törvényi szabályozásokkal.

• *Mire gondol konkrétan?*

– Nem tartom például szerencsésnek, hogy az üt. nem indíthat a választásokon jelöltet, és az sem jó, hogy a szakszervezeti támogatottság fokmérő. A munkavállalók igazából arra szavaznak, hogy melyik szakszervezetet támogatják, így pedig háttérbe szorul az üt. jelentősége. A

hároméves választási ciklust is túl szűknek tartom, és úgy vélem, akik a jogszabályokat alkották, a gyakorlattal nincsenek igazán tisztában.

• *Miből áll a választásra való felkészülésük?*

– Szeptember 10-től 12-ig választási felkészítőt tartottunk ÉTOSZ-szakértők részvételével. Az utolsó napon Sándor Lászlónak, az MSZOSZ elnökének tájékoztatója hangzott el. Az alapszervi titkárok, az üzemi tanácsi tagok, és a választási bizottság tagjai közül kerültek ki a résztvevők.

• *Vannak-e a területen alternatív szakszervezetek, és van-e valamilyen megegyezés velük?*

– A területünkön működő más szakszervezetekkel is szeretnénk együttműködni, ők is részt vesznek a választási bizottság munkájában. Én ezt természetesnek tartom. Ügyelünk a törvényesség betartására, és igyekszünk velük jó kapcsolatot kialakítani. Nálunk november 16-17-18-án lesz az üzemi tanácsi választás, a három napot a terület nagysága indokolja.

Rácz András

MIT KELL TUDNI AZ ÜZEMI- ÉS KÖZALKALMAZOTTI TANÁCS-VÁLASZTÁSRÓL?

(1998. november 16-27.)

TÁJÉKOZTATÓ A SZABÁLYOKRÓL

BEVEZETŐ

Az Országgyűlés 1998. március 3-án fogadta el az 1998. évi XIII. törvényt a Munka Törvénykönyve módosításáról. (Magyar Közlöny 1998/20. szám.) Ez a törvény rendelkezik az üzemi és a közalkalmazotti tanácsok választásának időpontjáról és meghosszabbítja a tanácsok tagjainak megbízatását.

A választások elhalasztását és egy időben történő megtartását a szakszervezeti konföderációk kezdeményezték azzal az indoklással, hogy ne a parlamenti választásokkal egy időben kerüljön sor az üzemi tanácsok megválasztására. Az 1995. májusában megválasztott tanácsok többségének a megbízatása ugyanis idén májusban járt volna le. A választások egyidejűségének indoka pedig az, hogy a választási eredményeken mérjük meg az egyes szakszervezetek, illetve szövetségek támogatottságát ágazati és országos szinten.

A törvényt módosítás a következőkről rendelkezik:

- Az 1995. májusában és azt követően megválasztott üzemi tanácsok megbízatása a választásig, de legkésőbb 1998. november 27-ig érvényes. Ez azt jelenti, hogy azokon a munkahelyeken, ahol valamilyen oknál fogva időközi választást tartottak, ott is megszűnik november 27-én a tanács megbízatása, tehát ezeken a helyeken is választást kell tartani.
- A törvényt módosítás elrendeli, hogy az általános szabályozástól eltérően 1998-ban is meghatározott időszakban, november 16. és 27. között kell minden üzemi és közalkalmazotti tanács választását megtartani.
- A törvény felhatalmazza ugyan a kormányt, hogy rendeletben szabályozza az üzemitanács-választások eredményének országos összesítésének módját, de ilyen kormányrendelet nem lesz.

A tájékoztatónkat úgy készítettük el, hogy az üzemi és közalkalmazotti területen működő választási bizottságok egyaránt használni tudják. Alapnak az üzemitanács-választások szabályait tekintettük, de ott, ahol az ettől való eltérést nem jelezzük, ezek a közalkalmazotti tanácsokra is érvényesek.

I. A VÁLASZTÁS ELŐKÉSZÍTÉSE

1. Hol kell üzemi tanácsot vagy üzemi megbízottat választani?

Üzemi tanácsot kell választani minden olyan munkáltatónál, amely a Munka Törvénykönyvének hatálya alá tartozik, és a foglalkoztatott munkavállalók száma meghaladja az ötven főt.

Üzemi megbízottat kell választani azoknál a munkáltatónál, ahol a munkavállalók száma meghaladja a tizenöt főt, de kevesebb mint ötvenegy fő.

Azoknál a munkáltatóknál, amelyek olyan önálló egységekkel, telephelyekkel, részlegekkel működnek, ahol az egység vezetője rendelkezik olyan jogokkal, amelyekben az üzemi tanács száma a Munka Törvénykönyvének 65. §-a együttdöntési vagy véleményezési jogot biztosít, ott az egységeknél kell a létszámtól függően üzemi tanácsot vagy megbízottat választani. Ezek a munkahelyeken központi üzemi tanácsot is létre kell hozni a megválasztott üzemi tanácsok képviselőiből.

Az üzemi tanács választására vonatkozó kötelezettség független attól, hogy állami vagy magán-, hazai vagy külföldi tulajdonban van-e a cég, illetve attól is, hogy milyen társasági formában (pl. kft., rt. stb.) működik.

2. Hol kell közalkalmazotti tanácsot vagy közalkalmazotti képviselőt választani?

Közalkalmazotti tanácsot kell választani azoknál az állami, önkormányzati, költségvetési intézményeknél, szervezetnél, ahol a közalkalmazottak száma eléri a tizenöt főt.

Közalkalmazotti képviselőt kell ezeken a munkahelyeken választani, ha a foglalkoztatott közalkalmazottak száma nem éri el a tizenöt főt. A szükséges minimális létszámról nem rendelkezik a törvény.

A közalkalmazotti területen minden munkáltatónál csak egy közalkalmazotti tanács, illetve képviselő választható függetlenül attól, hogy az intézmény egyes szervezeti egységei milyen mértékben önállóak.

3. Mikor kell üzemi-, közalkalmazotti tanácsválasztást tartani?

A Munka Törvénykönyve általános szabályként azt írja elő, hogy az üzemi, közalkalmazotti tanács három évre szóló mandátumának lejártakor kell választást tartani, vagy akkor, ha valamilyen oknál fogva megszűnik a tanács. Például visszahívják, vagy a tagjainak létszáma több mint egyharmaddal csökken.

Az általános szabálytól eltérően immáron már harmadik alkalommal egy meghatározott időszakban kell választásokat tartani. Ennek a szakszervezetek támogatottságának a mérésére az oka. Az üzemi, közalkalmazotti tanácsok választásának eredményei ugyanis összesítésre kerülnek, és

a szakszervezeti jelöltekre leadott szavazatok alapján szerezhetnek meg különböző jogosultságokat a szakszervezetek. Az 1998-as választásokat november 16. és november 27. között kell megtartani.

4. Kinek a feladata a választás kezdeményezése?

Azokon a munkahelyeken, ahol már működik üzemi, illetve közalkalmazotti tanács, ott a tanács feladata a választás kezdeményezése és a választási bizottság létrehozása.

Ha a munkáltatónál még nincs üzemi, illetve közalkalmazotti tanács, akkor a munkavállalók vagy a képviselővel rendelkező szakszervezetek kezdeményezik a választást, és hozzák létre a választási bizottságot. A tanácsok megválasztása törvény által biztosított jog, nem szükséges hozzá a munkáltató engedélye, csak egyeztetni szükséges a választás időpontját, körülményeit.

5. Milyen következményekkel jár, ha valahol nem választanak tanácsot?

Bár a törvények a feltételek megléte esetén kötelezően írják elő a tanács létrehozását, de ennek elmaradása nem von maga után szankciókat. Ennek oka az, hogy mivel a tanács megválasztása a munkavállalók joga, ha nem élnek ezzel a lehetőséggel, akkor ezt nem lehet rajtuk számon kérni. Más a helyzet akkor, ha a munkáltató akadályozza meg őket a létrehozatalban, akkor ez törvényt sértés, amely büntethető.

Hátrányos következménynek tekinthető, hogy ahol nem választanak tanácsot, ott a munkavállalók nem gyakorolhatják a részvételi jogokat.

Az érdekvédelem szempontjából hátrányt jelent, hogy az üzemitanács-választás hiányában a munkahelyi szakszervezet nem tudja megszerezni a reprezentativitást és a kollektív szerződés megkötéséhez a felhatalmazást, mivel a törvény ezeket a választásokon elért támogatottsághoz köti.

A munkáltató szempontjából is hátrányos lehet az üzemi tanács létrehozásának elmaradása, mivel így nincs intézményes formája a munkavállalókkal folytatandó párbeszédnek és bizonyos állami támogatások, pályázatok elnyerésénél is hátrányt jelent a rendezett munkaügyi kapcsolatok hiánya.

6. Mikor és kinek kell létrehozni a választási bizottságot?

A választási bizottságot legkésőbb a választás napja előtt nyolc héttel létre kell hozni. Ez törvényi előírás, ezért ennek megsértése esetén a bíróságon megtámadható a választás lebonyolítása.

A választási bizottság tagjait ott, ahol működik üzemi, (Folytatás a 6. oldalon.) >>>

KELL EZ NEKÜNK?

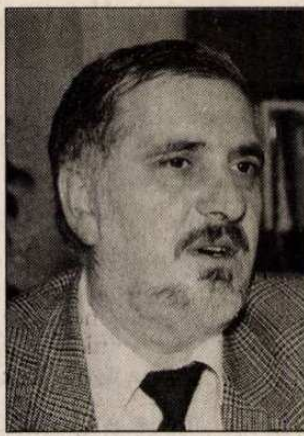
Vannak, akiket lázban tartanak, vannak, akiket nagyjából annyira izgatnak, mint a százlábú (Lithobius forficatus) mesterseges megtermékenyítése. Akár izgulunk, akár nem, az üzemi tanácsokat meg kell választani, pontosabban, jó, ha megválasztjuk.

Miért jó? A napokban betértem egykori munkahelyemre, egy napilap szerkesztőségébe, ahol több, mint húsz évig húztam az evezőt. Megkérdeztem egykori munkatársaimat, van-e út a lapnál? Nincs, mert „elimpotenskedtük” – hangzott a válasz –, azóta kollektív szerződésünk sincs, csak egy szörnyű előnytelen munkavállalói megállapodásunk. Azóta ezek a megállapodások alapot adtak egy csomó ember lapátra ültetésére, a szakszervezet létszám híján tehetetlenné vált. Pedig ma sem dolgozik itt kevesebb ember, csak nem alkalmazottakkal, hanem szervezhetetlen külső vállalkozókkal oldják meg a feladatokat! A külföldi tulajdonosok általában tudják, mit miért tesznek. Nem kell sokat magyarázni, hogy ezen a munkahelyen milyen kiszolgáltatottá váltak a dolgozók, de ha belegondolunk, másutt sem kedvezőbbek a kilátások. Az országgyűlési választásokkal – szabad akaratunkból – sikerült olyan kormányra szert tennünk, amely nem igazán szakszervezetbarát, így a munkavállalókat sem kedveli igazán. Tehát ma már az állami cégek dolgozói sem érezhetik magukat olyan biztonságban, mint akár egy évvel ezelőtt. Ezért nem értem, amikor a postás, a pedagógus, vagy a privatizálás előtt álló bánya vájára kilép a szakszervezetből, hisz amit az „kibuliz”, az mindenképp jár. Arról nem is beszélve, hogy herr Bergmann mennyivel jobban szereti a nem szervezetteket!

Sokszor rémisztő, mennyire tájékozatlanok az emberek s ez a munkaadók kezére játszik, sőt, úgy tűnik, mintha a körülményeket irányítva a tájékozódás lehetőségétől igyekeznének megfosztani bennünket. Ez kicsiben is nagyban is így megy, gondoljunk csak az újságírói véleményalkotás szabadságát korlátozó törekvésekre. Ha a zurnaliszta nem írhatja le szabadon amit gondol, az olvasó sem tájékozódik szabadon, az irányított információ szép lassan felfalja a szabadságunkat. Nem kell ehhez különösebb eszköz, nagyszerűen alkalmas erre a kormány felügyelete alá vont ügyészség segítségével ügyesen időzített sajtóperek sora.

Elkalandoztam? Nem hinném. A dolgok így is összefüggnek, ezért feltehetjük önmagunknak a kérdést: ez kell nekünk? Kell ez nekünk? Egyáltalán mi kell nekünk? Ha ezekre tudjuk a választ már nincs is baj.

Fodor

Az elmúlt időszak a Soproni Postaigazgatóságon sem volt mentes az átszervezésektől. Dr. Horváth Istvánnal, az üzemi tanács elnökével erről az időszakról és a választások fontosságáról beszélgettünk.

- Mi történt az előző választások óta?

- Az üzemi tanács gyakorolhatta a Munka Törvénykönyv szerint biztosított jogait, a munkáltatóval együtt tudtunk működni. A legfontosabb esemény az 1997-ben bekövetkezett szervezeti módosítás volt. Ennek szükségességét az üzemi tanács megértette, de az volt a kívánságunk, hogy a végrehajtó szolgálatban ez ne jelentsen többletmunkaterhet. Természetesen ez nem az ügyféli igénybevételre vonatkozik, hanem szeretnénk elkerülni az ágazatok párhuzamos információs igényeit. Beindult egy másik jelentős

MINÉL TÖBB SZAKSZERVEZETI HELYET AZ ÜT-BEN!

szervezési folyamat is, a posták vállalkozásba adása. Ezt az út, akkor támogatja, ha ez igazán és valóban gazdaságos, és nem kényszerítenek rá senkit a vállalkozásra. Eddig önkéntes alapon ment. Felhívtuk a figyelmet arra, hogy a vállalkozási alapon működő posták számának bizonyos mennyiség utáni növekedésének hatása nem pontosan kiszámítható. Könnyen lehet, hogy ez a szolgáltatás minőségének rovására megy.

- A szakmai-gazdasági vezetés meghallgatja az aggodalmaitokat?

- Meghallgatja, de úgy dönt, ahogy... mert csak a jóléti területen van együtt döntési jogunk. Természetesen, amikor a döntések szakmai előkészítése folyik, nincs ott az üzemi tanács, de a tervezetet észrevételezhetjük, véleményezhetjük. Ha ésszerű a kiegészítésünk, jó ötletünk van, figyelembe veszik, nem pusztán rábólintási jogunk van. Sajnos, a döntések előtt néha szűk a határidő ahhoz, hogy szélesebb alapokon nyugvó állásfoglalást lehessen megfogalmazni.

- Fontos a választások előtt a propaganda és az ismeretterjesztés?

- Szükséges, mert az üzemi tanács helyekért verseny alakul ki, ugyanis a területünkön más érdekképviselők is működnek, akik ér-

dekeltek abban, hogy az út, munkájában részt vehessenek. Ebből következően a jelölések megtörté- tével beindul a propaganda. Nagyon fontos, hogy a Postás Szakszervezet, erősen képviselhesse magát, mert a legerősebb érdekvédelmi szervezet s ennek megfelelő képviselőt kell szerezni. Szerencsére élvezzük a dolgozók bizalmát.

- Mi a helyzet az alternatív szervezetekkel?

- Működnek. A jogszabály lehetővé teszi, hogy részt vegyenek a Választási Bizottság munkájában, jelölhetnek és jelölnek is, ha a feltételekkel rendelkeznek. Párbeszéd nem igazán alakult ki közöttünk, nem keresték a kapcsolatot. A legszükségesebb egyeztetések megtörténnek, ezen túl nincs kontaktusunk.

- Mit vársz a választástól?

- Abban bízom, hogy a Postás Szakszervezet a korábbi pozícióit megőrzi, mint a megelőző választásokon, amikor meghatározó reprezentativitást szerzett szakszervezetünk. Az érezhető, hogy éles harc várható a dolgozók szavazatainak megszerzéséért. Ez benne van a levegőben.

Fo-Fi

«« (Folytatás az 5. oldalról.)

illetve közalkalmazotti tanács, a tanács kéri fel. Azokon a munkahelyeken, ahol üzemi megbízott, illetve közalkalmazotti képviselő van, ott a felkérés az ő feladatuk.

Azokon a munkahelyeken, ahol először kerül sor választásra, a választási bizottságot a munkáltatónál képvisellel rendelkező szakszervezetek tagjaiból és a nem szervezett munkavállalók képviselőiből kell létrehozni. A bizottság létrehozását a szakszervezetek vagy a munkavállalók kezdeményezhetik.

Azoknál a munkáltatóknál, ahol több üzemi tanácsot vagy megbízottat választanak, ott annyi választási bizottságot kell megalakítani, ahány területen sor kerül a választásra. A központi üzemi tanács delegálással jön létre, tehát központi választási bizottságra nincs szükség, célszerű azonban a választási bizottságok képviselőiből egy választási koordinációs bizottságot működtetni, a különböző egységeknél zajló választások összehangolása céljából.

7. Kik lehetnek a választási bizottság tagjai?

A választási bizottságba olyan munkavállalók kerülhetnek fel, akik azon a területen választásra jogosultak. Ez a szabály vonatkozik a szakszervezet által delegált tagokra is.

A munkáltatónál képvisellel rendelkező szakszervezetek képviselői részt vehetnek a választási bizottságban.

Nem lehet tagja a választási bizottságnak, aki a bizottság megalakításának időpontjában az üzemi, illetve közalkalmazotti tanács tagja vagy elnöke.

Nem vehet részt a választási bizottságban a munkáltató, és nem is befolyásolhatja a bizottság munkáját.

A bizottság tagjainak felkérésekor célszerű figyelembe venni, hogy aki részt vesz a választási bizottság munkájában, az nem választható az üzemi tanács tagjának.

8. Hány tagja legyen a választási bizottságnak és milyen szempontokat érdemes figyelembe venni a megalakításánál?

A törvény nem határozza meg, hogy hány tagú választási bizottságot kell létrehozni. Javasoljuk a páratlan létszám meghatározását, és a minimálisan három főből álló bizottság megalakítását. A választók számától és a munkahely szervezeti tagoltságától függően lehet jóval nagyobb létszámú választási bizottságot is létrehozni. Amennyiben nincs olyan speciális körülmény, ami miatt nagyon nagy létszámú bizottságra van szükség, lehetőleg kilenc főnél több tagot ne kérjünk fel, mivel a nagy létszámú testületek munkája nehezen fogható össze és tanácskozásuk, döntéshozataluk nehézkes.

A bizottságot célszerű úgy összeállítani, hogy a szakszervezetek képviselői és a nem szervezett dolgozók is kapjanak helyet abban. A több szervezeti egységgel rendelkező munkáltatóknál, ha csak egy üzemi tanácsot vá-

lasztanak, akkor szerencsés, ha minden nagyobb egységből van tagja a választási bizottságnak.

A választási bizottság tagjait érdemes írásban felkérni, és összetételét még tevékenységének megkezdése előtt nyilvánosságra hozni. Ez segíthet a későbbi viták megelőzésében.

Az üzemi tanács gondoskodjon arról, hogy a választási bizottság tagjai tevékenységük végzéséhez munkaidő-kedvezményt kapjanak a felkészülés és választás időszakában.

II. A VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁG FELADATAI

1. Milyen feladatai vannak a választási bizottságnak?

A választási bizottság első ülésén elnököt választ saját tagjai közül, és meghatározza az ügyrendjét. Célszerű az első ülésen megbeszélni a feladatokat és a munkamegosztást is.

A munkáltatótól megkéri a munkavállalók adatait és azok alapján elkészíti a választásra jogosultak, valamint a választhatóak jegyzékét, és közzéteszi.

Meghatározza a választás napját és időtartamát. Ezt célszerű a munkáltatóval előzetesen egyeztetni.

Meghatározza a jelöltállítás határidejét.

A törvény alapján meghatározza hány tagú tanácsot kell választani.

Előkészíti a választás lebonyolításához szükséges dokumentumokat, nyomtatványokat, tájékoztató anyagokat. Egyeztet a szakszervezetekkel az együttműködés területeit és módját.

Elkészíti a választás forgatókönyvét. Gondoskodik a jelölés és választás törvényes rendjének megőrzéséről.

2. Feladatok a jelöltállítás időszakában

Tájékoztatja a választókat és a szakszervezeteket a jelöltállítás szabályairól, módjáról és határidejéről.

Biztosítja a jelöléshez szükséges formanyomtatványokat, nyilatkozatokat.

Fogadja a beérkező jelöléseket és ellenőrzi szabályosságukat, megvizsgálja az összeférhetőséget és felveszi a jelölteket a jelölőlistára.

A jelöltállítási határidő lejártakor elkészíti a jelöltlistát és közzéteszi.

3. Feladatok a szavazás előkészítésében és lebonyolításában

Gondoskodik a szavazóhelyekről és a titkos szavazás technikai feltételeiről.

Felkéri a szavazatszedő bizottság(ok) tagjait. Gondoskodik arról, hogy megismerjék feladataikat és a szavazás szabályait.

Elkészíteti a szavazólapokat.

Megállapítja a szavazatszámolás részletes szabályait. A szakszervezetek képviselőivel közösen kivizsgálja a választással kapcsolatos vitás ügyeket.

A szavazás befejezése után összeszámolja a szavazatokat, megállapítja az eredményt és elkészíti a jegyzőkönyvet.

4. Tennivalók a választás után

A jegyzőkönyv alapján közzéteszi a megválasztott tagok és póttagok listáját.

A jegyzőkönyv alapján elkészíti a jelentést és megküldi az illetékes fórumnak.

A választási jegyzőkönyvet tájékoztatásul megküldi a szakszervezeteknek és a munkáltatónak.

Összehívja az üzemi tanács első ülését a választást követő tizenöt napon belül, és átadja a választási dokumentumokat.

5. Meddig szól a választási bizottság megbízatása?

A választási bizottság megbízatásának időtartamát a törvény nem határozza meg. A felkérés során célszerű tisztázni, hogy meddig tart a mandátuma. A megbízás szólhat a választás lezárásáig, az üzemi, közalkalmazotti tanács első üléséig. De felkérhető a választási bizottság a hároméves periódusra is, a következő választás kezdetéig, az új bizottság létrehozásáig. Ebben az esetben, ha időközi választásra vagy visszahívási szavazásra kerül sor, akkor ez a bizottság fogja azokat lebonyolítani.

III. A TANÁCSOK LÉTSZÁMÁRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

1. Hány tagja legyen az üzemi tanácsnak?

A tanács tagjainak számát a határozza meg, hogy hány munkavállaló dolgozik a munkáltatónál, illetve annál az önálló egységnél, ahol a tanács működni fog.

Ha a munkavállalók száma a munkáltatónál a választás időpontjában

több mint tizenöt fő,
de kevesebb mint ötveneg, *üzemi megbízottat*,
több mint ötven,
de száz főt nem haladja meg, három,
több mint száz,
de a háromszáz főt nem haladja meg, öt,
több mint háromszáz,
de az ötszáz főt nem haladja meg, hét,
több mint ötszáz,
de az ezer főt nem haladja meg, kilenc,
több mint ezer,
de a kétezer főt nem haladja meg, tizenegy,

(Folytatás a 7. oldalon.) »»

A postai szolgáltatás úgy működik jól, ha a munkavállalók tudják, hogy az adott technológia nemcsak a szolgáltatást igénybe vevők helyzetét könnyíti, hanem a sajátjukat is. Kónya Lajos KÜT elnök szerint ez az üzemi tanács egyik filozófiája. Az üzemi tanácsi választás kapcsán az elmúlt évekről, és a Központi Üzemi Tanács működéséről kérdeztük

● **Mi az üzemi tanács szerepe és feladata?**

– Az üzemi tanácsok a vezetés részeként működnek, annak munkáját segítik, megfogalmazzák azokat a véleményeket, amelyeket a munkavállalók köréből megismerhetnek, állást foglalnak a vállalat elképzeléseiről, törekvéseiről, intézkedéseiről. Ez tehát nem érdekvédelmi tevékenység, mert azt a szakszervezetnek kell ellátnia. Az üzemi tanácsok esetében nem a céggel való szembenállásról van szó, hanem a vállalat vezetésével való együttműködésről, döntéseinek befolyásolásáról. Az más kérdés, hogy a gyakorlati munka során vannak zökkenők.

● **Tudna egy példát mondani?**

– Amikor azt mondjuk, hogy az üzemi tanács a vezetés részeként működik, el kell gondolkodnunk azon, hogy sem területi, sem országos szinten nem adatik meg a lehetőség, hogy az üzemi tanácsok bármilyen vezetői értekezlet részesei legyenek, akár tanácskozási jogú, vagy eseti meghívottként. Ezt pedig a megállapodásunk is rögzíti, ezért feltétlen igényeljük, hogy az üzemi tanácsok vezetői ne csak a testületi ülések állásfoglalásaival, hanem személyesen is ott legyenek a döntéshozatalnál.

● **Értékelje az elmúlt éveket és a Központi Üzemi Tanács működését!**

– Az ü.-k és a KÜT 1993-ban alakult, és 1995-ben kellett megújítani a tisztségeket. Sajnos az üzemi tanácsi választásokhoz mindig valamilyen politikai célt kötöttek, '93-ban a szakszervezetek vagyonmegosztását, '95-ben pedig az ágazati vagyon megosztását. Ezért nem úgy látszott, hogy az üzemi tanácsokat szakszerű tevékenység-

gükért választjuk, hiszen mindig valamilyen politikai cél határozta meg az ü.-k összetételét. Ez nem az érintettek hibája, hanem az adott politikai helyzet kívánta meg, akár a törvényhozás szintjén megfogalmazva is. Az ü.-k és a KÜT legfontosabb feladata az volt, hogy megismerje a vállalat vezetésének törekvéseit, és meghatározza, hogyan lehet a posta versenyképességét megőrizni. Ilyen értelemben a KÜT-nek támogatnia kell a posta vezetésének törekvéseit, de nem hagyhatja figyelmen kívül a munkavállalókat sem. Az ü. filozófiája az, hogy a postai szolgáltatásnak az állampolgárok érdekeit kell szolgálnia, de ez úgy működik jól, ha olyan munkavállalók működtetik, akik tudják, hogy az adott technológia nemcsak a szolgáltatást igénybe vevők helyzetét könnyíti, hanem a sajátjukat is.

● **Milyen volt a kapcsolat a munkáltatóval? Elfogadta partnerként a Központi Üzemi Tanácsot?**

– A KÜT működése – ha nem is volt zökkenőmentes – egy általunk megfogalmazott és a munkáltatóval egyeztetett együttműködési megállapodáson alapult. Az ebben megfogalmazottak megvalósítása néha bizony zökkenőkel járt. Nem mindig volt egyértelmű, hogy melyik intézkedés tartozik a Központi Üzemi Tanács jogosítványgyakorlási körébe, és melyik nem. Ez számtalan háttéregyeztést igényelt, és néha a véleményalkotásunk időszerűségét is megkérdőjelezte, mert nem mindegy, hogy egy intézkedésről a bevezetése előtt, vagy csak az után tudunk véleményt mondani.

● **Milyennek találja az üzemi tanácsok és a szakszervezet kapcsolatát? Nem lépnek egymás térfelére, nem veszik el egymástól a levegőt?**

– Nem, pontosan az eltérő jogosítványrendszerből fakadóan. Az ü.-k a vállalatvezetés részeként működnek, és így közvetítik a munkavállalók problémáit. A szakszervezet tevékenysége pedig érthető módon az érdekellentétet alapul. Így nem léphetünk a másik térfelére. Az üzemi tanácsok nem rendelkeznek tagsággal, valamennyi munkavállaló képviselőt látják el a vállalat vezetésében. Munkánk ezért kevésbé látványos, mint az érdekképviselői szervezeté.

● **Hogyan készülnek a választásokra, mi várható?**

– Törvény szerint a választásokkal kapcsolatos munkát az üzemi tanácsoknak kell megkezdeniük azzal, hogy létrehozzák a választási bizottságot. Ezután indul a jelölés,

● ha a távozó tagot jelöltként állító szakszervezetnek nincs póttagja, akkor a póttagok közül azt kell behívni, aki a legtöbb szavazatot kapta, függetlenül attól, hogy kinek a jelöltjeként indult a választáson.

IV. A JELÖLTÁLLÍTÁS ÉS VÁLASZTÁS SZABÁLYAI

1. Ki jogosult a választásra?

Választásra jogosult minden munkavállaló, illetve közalkalmazott, aki a munkáltatóval munkaviszonyban, illetve közalkalmazotti jogviszonyban áll, függetlenül attól, hogy az mikor keletkezett. Jogosultak a választásra azok is, akik valamilyen ok miatt (pl. katonai szolgálat, kiküldetés, fizetés nélküli szabadság, keresőképtelenség stb.) távol vannak. A határozott időre szóló munkaszerződéssel rendelkezők, részmunkaidőben foglalkoztatottak ugyancsak részt vehetnek a szavazáson. Választhat az a nyugdíjas is, aki munkaviszonyt létesített. A törvény nem zárja ki a szavazásból a munkáltatói jogok gyakorlóit, a munkáltató vezetőjét sem.

Ahol a munkáltatónál több üzemi tanács megválasztására kerül sor, ott a munkavállaló csak annak a tanácsnak vagy megbízottnak a választásában vehet részt, amelyet, illetve akit annál a szervezeti egységnél választanak, ahol őt foglalkoztatják.

Nem rendelkezik választójoggal az, akit a munkáltató más jogviszonyban (pl. megbízási szerződés, vállalkozás stb.) foglalkoztat akkor sem, ha a tevékenységét a munkáltató területén végzi.

A választásra való jogosultságot a választási bizottság állapítja meg.

2. Ki választható az üzemi, közalkalmazotti tanácsba, vagy üzemi megbízottnak, közalkalmazotti képviselőnek?

Választható minden olyan cselekvőképes munkavállaló, közalkalmazott, aki a munkáltatónál legalább hat hónap munkaviszonnyal, közalkalmazotti jogviszonnyal rendelkezik. Az újonnan alakuló munkáltatóknál a munkaviszony időtartamát nem kell figyelembe venni.

Nem választható az, aki:

● munkáltatói jogot gyakorol:

– munkaviszonyt, közalkalmazotti jogviszonyt létesíthet, illetve megszüntethet,

– munkaviszonyból, közalkalmazotti jogviszonyból származó kötelezettségek vétkes megszegése esetén jogkövetkezményt alkalmazhat,

– kártérítési felelősséget állapíthat meg;

● a munkáltatónak, illetve a munkáltató vezetőjének közeli hozzátartozója;

● a választási bizottságnak a tagja.

A szakszervezetben viselt tisztség nem zárja ki a választ-

áhol az üzemi tanácsoknak nincs lehetőségük jelöltállításra, ezt a törvény szerint az érdekképviselők és a munkavállalók tehetik meg.

● **Milyen választási stratégiát javasol a Postás Szakszervezetnek?**

– Azt javaslom minden érintett szervezetnek, olyan jelölteket állítsanak, akik megfelelő felkészültséggel, szakismerettel, gyakorlattal, és munkavállalók iránt érzett empátiával rendelkeznek. Én nagyon rossz gyakorlatnak tartom, hogy három évente ismétlődik az üzemi tanácsi választás, mire egy csapat összeszokik, lejár a mandátuma. Nem feltétlen jó, ha állandóan új emberekkel kísérletezünk. Bízom a munkavállalókban, és azt remélem, hogy a választások befejezésekor a jelenlegi üzemi tanácsok személyi összetétele megmarad. Ez biztosíthatná az eredményes munkát, hiszen tapasztalt emberekről van szó.

Rácz András

A Központi Üzemi Tanács munkájába egyik, a munkavállalókat leginkább érintő márciusi állásfoglalásuk adhat konkrét betekintést. (Lásd a 8-9. oldalon.)

HÍREK

Megkezdődött az 1998. évi norma-felülvizsgálat, melynek előkészítéséhez az időmérés feladatok elvégzésére külső vállalkozóval (ERGOFIT Kft.) kötött szerződést a Postavezérgazgatóság. A külső vállalkozó által elvégzett munkát a programban meghatározott időszakonként erre a feladatra létrehozott bizottság ún. Vezérteam értékeli az érdekképviselők képviselőinek bevonásával. A Postás Szakszervezetet e bizottságban Kónya Lajos képviseli. Az ERGOFIT Kft. szakemberei a munkavégzés módszerét kiselőadás keretében ismertették a szakmai elfogadásra feljogosított vezérteam tagjaival, majd szeptember 29-én az érdekképviselői szervek, Üzemi Tanácsok delegáltjaival.

«« (Folytatás az 6. oldalról.)

több mint kétezer, tizenhárom tagú üzemi tanácsot kell választani.

2. Hány tagja legyen a közalkalmazotti tanácsnak?

Azoknál a munkáltatóknál, ahol a közalkalmazottak száma nem éri el a tizenöt főt, közalkalmazotti képviselőt kell választani.

Ha a közalkalmazottak száma eléri a tizenöt főt, de nem haladja meg a százat, három, több mint száz, de a háromszáz főt nem haladja meg, öt, több mint háromszáz, de az ötszáz főt nem haladja meg, hét, több mint ötszáz, de az ezer főt nem haladja meg, kilenc, több mint ezer, de a kétezer főt nem haladja meg, tizenegy, a kétezer főt meghaladja, tizenhárom tagú közalkalmazotti tanácsot kell választani.

3. Hány tagja legyen a központi üzemi tanácsnak?

A központi üzemi tanács tagjainak számára az üzemi tanács tagjainak számára vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, az eltérés annyi, hogy a tanácsot nem választják, hanem arányos delegálással hozzák létre.

A törvény előírása az, hogy a delegálás az egyes üzemi tanácsok működési területén dolgozó munkavállalók számával arányosan történik. A delegálásnál azonban nem ez lehet az egyetlen szempont, az is fontos, hogy minden terület képviselve legyen a központi üzemi tanácsban.

4. Mit jelent a póttagság?

Póttagok lesznek azok a jelöltek, akik a választáson megkapták az érvényes szavazatok legalább húsz százalékát, de nem kerültek be az üzemi, közalkalmazotti tanácsba. Ez azt jelenti, hogy amennyiben az üzemi, illetve közalkalmazotti tanács tagjai közül valakinek megszűnik a mandátuma (például megszűnik a munkaviszonya vagy visszahívják), akkor a helyére póttag hívható be.

A póttag behívását a törvény a következő módon szabályozza:

● a kieső tag helyére annak a szakszervezetnek a legtöbb szavazatot megszerzett póttagját kell behívni, amelynek a kieső tanács tagja volt;

● ha a kieső tag nem szakszervezeti jelöltként került a tanácsba, akkor a póttagok közül a legtöbb szavazatot kapott nem szakszervezeti jelöltet kell behívni;

hatóságot, de természetesen az a függetlenített szakszervezeti tisztségviselő, aki nem a munkáltatóval, hanem a szakszervezettel áll munkaviszonyban, az nem választó és nem is választható.

Választható az is, aki határozott időre szóló munkaszerződéssel rendelkezik, de erre a körülményre célszerű felhívni a választók figyelmét.

3. Hogyan lehet jelölteket állítani?

Jelölteket állíthat a munkáltatónál képviselettel rendelkező szakszervezet a saját tagjai közül. Képviselettel az a szakszervezet rendelkezik, amelynek – saját alapszabálya szerint – a munkáltatónál képviseletére jogosult szerve vagy tisztségviselője van.

A szakszervezetek több jelöltet is állíthatnak, ezt nem korlátozza a törvény, de a túl sok jelölt indítása a választás eredményességét veszélyeztetheti.

A közalkalmazotti területen a szakszervezetek közös jelölteket is állíthatnak, az üzemi tanács tagok jelölése esetén ez nem lehetséges.

Jelölteket állíthat a munkavállalók, közalkalmazottak tíz százaléka, vagy legalább ötven fő. Ez a jelöltek melletti aláírásgyűjtéssel történik. Ez esetben is lehetséges több jelölt állítása.

A jelölteknek, akár a munkavállalók, akár a szakszervezet jelölte őket, írásban kell nyilatkozniuk arról, hogy elfogadják a jelölést.

A jelöléseket és a nyilatkozatokat a választási bizottsághoz kell eljuttatni a jelöltállítás határidőn belül. A választási bizottság, ha nem talál összeférhetetlenséget és szabályos a jelölés, köteles minden jelöltet felvenni a jelölőlistára.

Az üzemi, közalkalmazotti tanács, mint testület nem rendelkezik jelöltállítás jogossággal.

4. Mikor érvényes a jelöltlista?

A jelöltállítás időszakot legkésőbb a választás napja előtt három héttel le kell zárni. Ez csak abban az esetben lehetséges, ha a jelöltlista érvényes. A jelöltlista akkor érvényes, ha azon legalább annyi jelölt neve szerepel, ahány tagú üzemi tanácsot kell választani.

Amennyiben a jelöltállítás határidő lejár és nincs megfelelő számú jelölt, akkor a jelöltállítás időszakot meg kell hosszabbítani és a választás időpontját el kell halasztani. Az új időpontot úgy kell meghatározni, hogy a jelöltállítás időszak lezárása és a választás napja között meg legyen a törvényben előírt három hét.

5. Mit tartalmazzon a jelöltlista?

A jelöltlistán ABC-sorrendben kell feltüntetni a jelöltek neveit. A szakszervezetek által állított jelöltek neve mellett

(Folytatás a 8. oldalon.) »»»

ÁLLÁSFOGLALÁS

Az MP Rt. Központi Üzemi Tanácsa 1998. március 19-i ülésén megtárgyalta a postaforgalmi végrehajtószolgálat 1997. évi normamódosítását, karbantartását és az alábbi véleményt alakította ki:

1. Általános alapelvként fogalmazta meg, hogy a KÜT csak olyan létszámnorma karbantartást tud elfogadni és támogatni, amelyben az időközi technológiai változások keresztül vannak vezetve.

A szigorú létszámgazdálkodás mellett elvárható, hogy az egyes üzletágak által kezdeményezett különböző technológiai változások, statisztikai nyilvántartások bevezetése, különböző bővített, vagy új adattartalmú nyomtatványok vezetésének, információs célú adatszolgáltatások készítésének elrendelése összehangoltan és nem kizárólag sajátos üzletági érdekekből indítva történjen.

Az üzletágak a döntést megelőzően értékeljék, elemezzék az ilyen jellegű intézkedéseik létszámszükségletre gyakorolt hatását és a végrehajtás elrendelése előtt kezdeményezzék a tevékenység technológiai tartalmának változtatását, a normalapokon történő átvezetését.

Ezen álláspontunkat egyértelműen alátámasztják az ez évben megjelent utasítások is. Ezeket az 1997. évi normakarbantartás során természetesen még nem lehetett figyelembe venni, de az adott tevékenységre fordítható időszükséglet a korábban mért normaidőt meghaladja, létszámnövelő hatása vitathatatlan.

Végrehajtásuk, munkaerő oldaláról kellő megalapozottság hiányában vitatható, az így nyert információ hitelessége megkérdőjelezhető, a kívánt cél elérését kétségesse teszi.

Így többek között:

- 251/1997. sz. utasítás a feladójegyzékek (feladókönyvek) vezetéséről, valamint a SAP kitöltéséről a szerződéses partnerek levélpostai és postacsomag küldeményei vonatkozásában. (Po. É. 1998. 1. sz.)

Megítélésünk szerint ennek bevezetése előtt nem volt tisztázva, hogy a szerződéses partnerek, mint tömeges feladók vállalják-e az új típusú, többletadminisztrációval járó feladókönyvek vezetését, nem beszélve arról, hogy ennek az utasítás szerint, kötelezővé tételével a postát az a vád érheti, hogy visszaél monopól helyzetével. Nem beszélve arról, hogy egyes befolyásos nagyfogyasztók számára érvet szolgáltat a posta privatizációját célzó elképzelések megvalósításához.

A nagyfogyasztók (tömeges feladók) visszautasítása esetén ez a többletadminisztráció létszám nélkül a postákat terhel már 1998. január elejétől és később is, mivel információnk szerint a tömeges feladók egy része, különösen a saját tulaj-

donú bérmentesítőgéppel rendelkezők, akik a gép feltöltéséhez szükséges postai díjat előre befizetik, nem vállalja.

- 252/1997. sz. utasítás a postacsomagok felvevőnaplójának vezetéséről. (Po. É. 1998. 1. sz.)

Az új rendszerű felvevő napló bevezetése nem segíti az ügyfélcentrikus postakép kialakulását, mivel ezzel a csomagküldemények felvételére fordított idő és ezzel együtt a várakozási idő is megsokszorozódik. Az adminisztrációs többlet és létszámvonzata vitathatatlan, nem beszélve arról, hogy az intézkedés bevezetésekor (1998. január 1.) és még sokáig nem álltak rendelkezésre a szükséges, de a korábbihoz képest bonyolult szerkezetű nyomtatványok.

Itt kell megemlítenünk azt, hogy az értéksomagok felvételére vonatkozó biztonsági előírások betartása érdekében a felvételt követően a kezelőnek azonnal értesítenie kell a rovatolót aki köteles a küldeményt haladéktalanul átvenni, és azt az indításig biztonságosan elzárva őrizni.

E szabály betartása mellett egy nagyobb forgalmú postán az új típusú felvevőnaplóban 3-4 tételenként kell záradékot készíteni, amely a kezelő és a rovatoló munkáját szinte lehetlenné teszi.

- 34/1998. sz. utasítás a kezelési pénztárak és főpénztárak munkaasztalfiókjaiban őrzött pénzek kezeléséről. (Po. É. 1998. 10. sz.)

Ennek az utasításnak a végrehajtása a pénzkezelést rendkívüli módon lassítja, mindenképpen meghaladja a normában meghatározott időráfordítást, különösen a kisposták esetében más tevékenység ellátását nehezíti meg és túlórai igény felmerüléséhez vezet.

- 61/1998. sz. utasítás (Po. É. 1998. 16. sz.) a belföldi kiscsomagküldeményről és az 500 g feletti külszolgáltatás nélkül feladott nyomtatványok kezeléséről.

Alkalmazásának elrendelése szintén alátámasztja a KÜT állásfoglalás e pontjában megfogalmazott véleményünket.

- 1998. január 1-jétől változott az I. Bérszámolójelentés adattartalma, több mint 70 adattal bővítették, melynek alapadat-szolgáltatását a postáknak kell kialakítani, illetve az adatokat előállítani.

Ez a vezetés időszükségletét jelentősen növeli, különösen a kis- és középposta vezetőket hozza hátrányos helyzetbe, és szintén túlóra felhasználáshoz vezet.

2. A KÜT nem tudja támogatni a pénzfelvétel és kifizetés terén pénzkezelési percszorzők módosítását az alábbiak miatt:

- az 1997. évi mérések során szerzett gyakorlati tapasztalatok szerint a méréseknél sem a kezelők, sem a munkahelyi vezetők nem ügyeltek a technológiai utasítások teljes egészben való megtartására (különösen nagy forgalmi terhelés esetén), s erre az időmérők sem figyelmeztettek,

tal kiadott szavazólapon adtak le, és egyértelműen megállapítható, hogy a szavazatokat kikre adták le.

A szavazat érvénytelensége tekintetében különbséget kell tennünk az olyan esetek között, amikor a teljes szavazólap érvénytelen, illetve amikor csak egy-egy jelöltre leadott szavazatot kell érvénytelennek tekinteni.

A teljes szavazólap érvénytelen akkor, ha:

- nem a választási bizottság által kiadott szavazólapon történt a szavazás;
- a szavazólapon a választható tagok számánál több jelölt nevét jelölték meg;
- a választani kívánt jelöltek nevét nem egyértelműen jelölték meg, és nem lehet megállapítani, hogy a szavazatokat kikre adták.

Az egy-egy jelöltre leadott szavazat akkor érvénytelen, ha:

- nem állapítható meg egyértelműen, hogy a szavazatot a jelöltre akarták leadni;
- a szavazólapon nem szereplő új nevet írnak fel.

Érvényesnek tekinthető az a szavazat, amelyen nem a szavazólapon előírt módon jelölték meg a választott neveket, de egyértelmű, hogy kikre adták a szavazatokat.

2. Ki tekinthető megválasztott üzemi, közalkalmazotti tanácstagnak, üzemi megbízottnak, illetve közalkalmazotti képviselőnek?

A jelöltek közül azokat kell megválasztottnak tekinteni, akik az érvényes szavazatok közül a legtöbbet, de legalább az érvényes szavazatok harminc százalékát megszerezték. Szavazategyenlőség esetén azt kell megválasztottnak tekinteni, aki a munkáltatónál hosszabb munkaviszonnal rendelkezik.

Akik nem kerültek be a tanácsba, de legalább húsz százalékos támogatottságot értek, pótagok lesznek. Ez a szabály az üzemi megbízottakra és a közalkalmazotti képviselőkre nem alkalmazható.

A megválasztottság feltétele természetesen az is, hogy a választás érvényes legyen.

3. Mikor érvényes a választás?

A választás akkor érvényes, ha a jogosultak több mint fele részt vett a szavazáson. A törvényt itt tesz egy könnyítést, ugyanis kimondja, hogy az érvényesség kiszámításánál a jogosultak összlétszámába nem kell beleszámítani azokat, akik ugyan jogosultak a választásra, de a választás időpontjában:

- keresőképtelen betegek,
- szülési szabadságon vannak,
- gyermekgondozás vagy betegápolás céljából fizetés nélküli szabadságon vannak,
- lakásépítés céljából fizetés nélküli szabadságon vannak,
- sor- vagy tartalékos katonai, illetve polgári szolgálati idejüket töltik,

- az infláció — megítélésünk szerint — az MNB hatásvizsgálatától függetlenül nem indokol ilyen mértékű csökkentést (a nagyobb címletekből a visszaadás munkaigényesebb, a nagyobb összegű befizetések egy része a főpénztári szolgálathoz csoportosul át, a kis összegű befizetéseknél az infláció nem befolyásolja a munka mennyiségét),

- korábbi, nem teljesen egyértelmű tájékoztatás miatt még ma sem tisztázott a bankjegyvizsgálat részletes technológiája. Indokolt és időszerű lett volna egyértelműen meghatározni azt, hogy a felvételi kezelési pénztárban, a főpénztárban és a bankszerű pénzfeldolgozásban milyen módon történjen a bankjegyvizsgálat.

UV lámpás ellenőrzést adott címetnél, egyenként vagy csomagban (kötegben, szétterítve, stb.) hajtásák végre? Ha egy vizsgálattal (milyen címetből?) több bankjegy világítható meg, maximum hány bankjegy lehet a csomagban, azt is figyelembe véve, hogy az egymást fedő bankjegyek takarják az azokon lévő, ellenőrzésnél fényt adó számokat.

Az 5.000 Ft-os bankjegy tapintásos vizsgálatánál egyenként kell a bankjegyeket kézbe venni vagy több bankjegyet bankszerűen rendezve „sorozat ellenőrzés” is megoldható?

Itt említjük meg, hogy szükségesnek tartjuk a kárfelelősség szabályozását a pénzkezelésben fel nem ismerten továbbengedett hamisítványok miatt, valamint azt, hogy a pénzkezelés terén alkalmazási feltétel-e a megfelelő tapintásos érzékelés képessége.

3. A POS terminál kezelésénél megítélésünk szerint nem tartalmazza a norma a munkahelyi be- és kijelentkezés időszükségletét. Az ügyelettel összefüggő kezelés időtartama a vonalfoglaltság és az ügyfél kódolási közreműködésének hibái következtében esetenként lényegesen meghosszabbodik. Mindez különösen a kisposták esetében jelent fokozottabb terhelést. A terminálok további telepítése következményeként nagyobb forgalmi telítettséggel kell számolni, ezért az 1998-ban alkalmazandó szorzó emelését indokoltnak tartjuk.

4. A pénzfelvételt is ellátó főpénztáros pénzkezelésében végrehajtott szorzócsökkentés ilyen mértékét nem indokolja a magasabb címetű bankjegy megjelenése. Egyfelől azért, mert a vidéki kisposták kezelésében többnyire a kisebb címletek iránt van igény (pl. nyugdíjkifizetésnél is), másfelől a nagy pénzforgalmi terhelésű, nagyvárosi, felvevő kispostáknál az elhasználdott bankjegyek jelentős mennyisége és a hamisítványok előfordulásának gyakorisága fokozott figyelmet, azaz többlet munkaráfordítást igényel.

● egy hétnél hosszabb időtartamú tartós kiküldetésben vannak, feltéve, hogy a választáson nem vesznek részt. A részvételi arány kiszámítása rendkívül egyszerű:

$$\text{a részvétel \% -ban} = \frac{\text{a résztvevők száma}}{\text{a részvételre jogosultak száma} - \text{a tartósan távollevők száma}} \times 100$$

Az érvénytelen választást meg kell ismételni.

4. Milyen szabályai vannak az érvénytelenség miatt megismételt választásnak?

Érvénytelenség esetén a megismételt választást harminc napon túl, de kilencven napon belül kell megtartani. A jelöltlista, illetve a szavazólap változatlan marad.

A megismételt választás akkor érvényes, ha a jogosultak több mint egyharmada részt vesz a szavazáson. A tagok megválasztásához ebben az esetben is a legalább harminc százalékos támogatottság szükséges.

Megismételt választás esetén a megválasztott tanács mandátuma két évre szól.

Érvénytelenség miatt megismételt választás esetén a póttagsághoz szükséges legalább húsz százalékos támogatottságot a megismétlés során kell megszerezni.

Ha a megismételt választás érvénytelen vagy eredménytelen, újabb választást egy év múlva kell tartani.

5. Mikor eredményes a választás?

A választás akkor eredményes, ha a minimálisan szükséges harminc százalékos támogatottságot legalább annyi jelölt megkapta, ahány tagú tanácsot kell a törvény szerint választani. Eredménytelen választás esetén új választást kell tartani.

6. Milyen szabályok vonatkoznak az eredménytelenség miatt megtartandó új választásra?

Az eredménytelenség miatt szükséges új választást harminc napon belül kell megrendezni.

Azokat a jelölteket, akik az első fordulóban megkapták a harminc százalékos támogatottságot, megválasztottnak kell tekinteni. A választást csak a fennmaradó üres helyekre kell kiírni.

Az új választás során tizenöt napig új jelölteket is lehet állítani.

Ha eredménytelenség miatt új választást kell tartani, akkor a póttagsághoz szükséges húsz százalékos támogatottságot ezen a választáson kell megszerezni.

(Folytatás a 9. oldalon.) >>>

<<< (Folytatás a 7. oldalról.)

azt is fel kell tüntetni, hogy az illetőt melyik szakszervezet jelölte.

A törvény nem zárja ki, hogy más adatok is szerepeljenek a jelöltlistán. Az olyan munkáltatóknál, ahol több szervezeti egység működik, de egy üzemi tanácsot választanak, célszerű tájékoztatásként azt is közölni, hogy ki melyik szervezeti egységnél dolgozik.

6. Miért kell a jelöltlistát három héttel korábban közzétenni?

A jelöltlista közzétételének célja, hogy a választók időben megismerhessék a jelöltek neveit, és amennyiben olyan információ birtokában vannak, amelynek alapján összeférhetetlenséget vélelmeznek valamelyik jelölt esetében, akkor a választási bizottsághoz fordulhassanak annak kivizsgálása érdekében.

7. Mit tartalmazzon a szavazólap?

A szavazólapot a jelöltlista alapján a választási bizottság készítteti el. A törvényi szabályozás szerint a szavazólapon a jelöltek nevét ABC-sorrendben kell feltüntetni. A szakszervezeti jelöltek neve mellett fel kell tüntetni a szakszervezet nevét is.

A jelenleg rendelkezésünkre álló információk szerint a szavazólap tartalma egységes lesz az üzemi és közalkalmazotti tanács választásokon.

A szavazólap a következőket fogja tartalmazni:

- a munkáltató elnevezését;
- a jelöltek nevét ABC-sorrendben;
- a szakszervezet által állított jelölt esetén a jelölt neve után a szakszervezet nevét, továbbá annak megjelölését, hogy a szakszervezet melyik ágazati, valamint országos szervezet (szakszervezeti szövetség) tagja. A közalkalmazotti területen az esetleges választási koalíció nevét is fel kell tüntetni;
- a nem szakszervezet által állított jelölt esetén a jelölt neve után a „nem szakszervezeti jelölt” megnevezés feltüntetését;
- azt, hogy a törvény alapján hány tagú üzemi, illetve közalkalmazotti tanács megválasztására kerül sor, továbbá fel kell tüntetni a szavazólapon, hogy ha ennél több jelölt nevét jelölik meg, akkor érvénytelen a szavazólap.

V. A VÁLASZTÁS ÉRVÉNYESSÉGE ÉS EREDMÉNYESSÉGE

1. Mikor érvényes a szavazat?

Az a szavazat érvényes, amelyet a választási bizottság ál-

Az előzőekben kifejtett véleményünkre alapozva a KÜT abban érdekelt, hogy a létszámnorma egy reális, létszámmal időben lefedezhető teljesítménykövetelményt közvetítsen, ezért alapvető elvnek tarja, hogy a technológiai és egyéb változtatásokra irányuló intézkedés, a bevezetést megelőzően, üzletági kezdeményezés nyomán szerves részét képezze a normakarbantartás előkészítésének.

Megítélésünk szerint az üzletágak érdekeinek koordinálatlan, a munkaerő oldalt figyelmen kívül hagyó érvényesítése, agyonhajszolt és túlterhelt dolgozókkal, veszélyezteti a posta általános szolgáltatói és üzletpolitikai céljainak megvalósítását.

- Mindezek alapján a KÜT javasolja:
1. A normakarbantartás során a méréseket, az előírt – változtatásokat is tartalmazó – technológiai utasítás ismeretében, annak betartását megkövetelve végezzék.
 2. Az időszükséglet meghatározásával összefüggésben kerüljön kidolgozásra a bankjegyzvizsgálat részletes, egyértelmű technológiája, a hamisítványok lehetséges kiszűrése érdekében.
 3. Kollektív Szerződésben kerüljön szabályozásra a fel nem ismert hamis bankjegyek kárfelelőssége.
 4. Szükségesnek és indokoltnak tartjuk a normakarbantartásban az üzletágak érdekeltségének megtéremtését a vezetői prémium feltétel rendszer keretein belül.

Budapest, 1998. március 19.

Kónya Lajos, KÜT elnök

LÉPJ BE! EGYÜTT KÖNNYEBBI

POSTÁS SZAKSZERVEZET

alapszervezet bélyegzője

NYILATKOZAT

Alulírott (név) (lakcím) (anya neve), mint a Postás Szakszervezet tagja, megbízom a munkáltatómat, a (cég), hogy munkaviszonyom alapján, részemre általa fizetendő mindenkor havi fizetésemből szakszervezetem illetékes testülete (Kongresszusa) által meghatározott és munkáltatómmal rendszeresen közölt szakszervezeti tagdíjam összegét a számfeljelkor elküldöm, és azt az említtett szakszervezet részére átutalja.

Ez a megbízás visszavonásig érvényes!

Kelt: óv hó nap.

létszámszerv olvasható aláírás

Pecze Pált, a Pécsi Postaigazgatóság üzemi tanácsának elnökét a közelő út választások ürügyén kerestük meg. Az eltelt időszakról, s a választás tétjéről faggattuk.

- *Milyen időszakot tudtok a bántatok mögött?*
 - Személyi változások is történtek az üzemi tanácsban. Az egyik kollégánk hagyott itt bennünket – még a Postát is –, egy másik pedig erkölcsi okokra hivatkozva visszavonta út tagságát. Egyébként az eltelt időszakra a kölcsönös egyeztetések voltak a jellemzőek. Pécs volt az első igazgatóság, ahol nagy léptékekkel alakították ki a postamester-ségeket. Az üzemi tanácsot ebbe teljes mértékben bevonták az előkészítéskor is, és a döntéshozatalkor is. Az első időszakban voltak kije-

FONTOS A MÉRTÉKTARTÁS

lőtt posták, ahol az ott dolgozó kérte, hogy vállalkozási alapon működhesse tovább. Arra is gondolkunk kellett, hogy nyugdíj előtt álló postai munkavállaló ne kerüljön ezen kijelölt posták körébe. Különböző emberi és gazdasági tényezőket kellett mérlegelnünk. Mélyebb körből „merítettünk”, ebből dönt el, mely postahelyeket hirdetjük meg.

- *Milyen tétje van a közelő választásnak?*
 - A Postán belül eddig még nem voltak érezhetőek azok a privatizációs gondok, amelyekkel már más szakmáknak szembe kellett nézniük. A posta ebből a szempontból viszonylag nyugodt szigetnek számított. Ezért nagyon fontosnak tartom, hogy a munkavállalókat tájékoztassuk, felkészítsük, s megértessük velük a választás tétjét. Lényeges, hogy a Postás Szakszervezet képviselői minél nagyobb számban legyenek az Üzemi tanácsban, mert egységben az erő.
 - *Milyen az út és a szakmai-gazdasági vezetés viszonya?*
 - A pécsi területen elmondható, hogy egyetértési és véleményezési

jogosítványainkat gyakorolhatjuk. Eleinte mindketten tapogatóztunk a joggyakorlást illetően, amely az elmúlt két esztendőben gondok nélkül működik.

- *Van párbeszéd a szakszervezet és más érdekvédelmi szervezetek között?*
 - Szeptember 21-én tartottunk egy előzetes egyeztetést a társ érdekvédelmi szervek vezetőivel. Megállapodtunk, hogy ki hány főt delegál a Választási Bizottság alakuló ülésére. Ezen az egyeztetésen szóba került a jelöltállítás kérdése is. Mindhárom érdekvédelmi szervezet vezetője önmérsékletet tanúsított, és kinyilvánította, hogy az eredményes és érvényes választás az érdeke. Az elmúlt választási időszak tapasztalatait jónak, s alkalmazhatónak tartották a mostani választási időszakra is.
 - *Mit vársz a választásoktól?*
 - 1995-ben a 13 fős testület minden tagjának a Postás Szakszervezet jelöltjét választották. Ezt az eredményt tűztük ki célul 1998-ra is.

Filipsz-Fodor

»»» (Folytatás a 8. oldalról.)

VI. A SZAVAZATSZEDŐ BIZOTTSÁG

1. Ki hozza létre a szavazatszedő bizottságot?

- A szavazatszedő bizottság tagjait és elnökét a választási bizottság kéri fel. A létszámát a törvény nem határozza meg. Célszerű három főből álló bizottságokat felkérni.
- Arról sem rendelkezik a törvény, hogy kik vehetnek részt a szavazatszedő bizottságban. Indokoltnak tűnik a tagjaira azt a szabályt alkalmazni, ami a választási bizottságokra is érvényes; nevezetesen:
- a választójoggal rendelkezőkből álljon,
 - ne legyen tagja a munkáltató képviselője, az üzemi tanács tagja és akit jelöltként állítottak a választáson.
- A munkáltatónál képvisellel rendelkező szakszervezeteket fel lehet kérni, hogy delegáljanak tagokat a szavazatszedő bizottságba.
- A törvény nem zárja ki, hogy a választási bizottság tagjai részt vegyenek a szavazatszedő bizottság munkájában is.
- A munkáltatónál annyi szavazatszedő bizottságot kell létrehozni, ahány szavazóhelyiségben történik a szavazás.
- A szavazatszedő bizottság tagjait célszerű legalább tíz nappal a választás időpontja előtt felkérni, hogy ennek megfelelően rendelkezhesse az elfoglaltságaikról.
- Az üzemi tanács feladata, hogy gondoskodjon arról, hogy a szavazás idejére a bizottság tagjai felmentést kapjanak a munkavégzés alól.

2. Milyen feladatai vannak a szavazatszedő bizottságnak?

- A választásra történő felkészülés során a választási bizottsággal együtt gondoskodik arról, hogy a szavazóhelyiségben rendelkezésre álljanak a titkos és a törvény előírásainak megfelelő választás technikai feltételei.
- A szavazóhelyiség megnyitása előtt átveszi a választási bizottságtól a szavazásra jogosultak listáját és megszámlolja a szavazólapokat. Erről jegyzőkönyvet vesznek fel.
- A választási bizottság tagjának és az első szavazónak a jelenlétében ellenőrzik a szavazóurnát és lezárják azt.
- A szavazás ideje alatt a szavazatszedő bizottság a felelős azért, hogy a szavazás a törvényben előírt szabályoknak megfelelően történjen. A választásra jogosultak listája alapján ellenőrzi a jogosultságot és megállapítja a személyazonosságát. Kiadja a szavazólapot. Igény esetén tájékoztat a szavazás módjáról. Biztosítja, hogy a szavazás során egyszerre csak egy személy tartózkodjon a szavazófülkében vagy helyiségben.
- A jogosultság tekintetében felmerülő és más, a szavazással összefüggő vitás esetekben dönt, valamint jegyzőkönyvben rögzíti az ügyeket.
- A szavazást akkor zárhatja le a szavazatszedő bizottság, ha a meghirdetett zárási időpont elérkezett, és a választási

bizottság nem hosszabbította meg a szavazási időt, vagy ha minden választásra jogosult már leadta szavazatát.

A szavazás lezárása után a szavazatszedő bizottság átadja a lezárt urnát, a jogosultak listáját, a megmaradt szavazólapokat, és az esetleg felvett jegyzőkönyveket a választási bizottságnak.

A választási bizottság által történő felkérés esetén a szavazatszedő bizottság tagjai részt vehetnek a szavazatok összeszámlálásában is.

VII. A SZAVAZATOK ÖSSZESZÁMLÁLÁSA, JEGYZŐKÖNYV, VITÁK

1. Hogyan történik a szavazatok összeszámlálása?

- A szavazatok összeszámlálása és a választás eredményének megállapítása a választási bizottság feladata.
- A szavazóurnákat csak a választás lezárása után egy helyen és egy időben lehet felbontani.
- A törvény előírása szerint a munkáltatónál a választást lehetőleg egy időben kell megtartani a különböző szervezeti egységeknél. Ez a megfogalmazás lehetővé teszi, hogy indokolt esetben a választás különböző időpontokban történjen. Ezt indokolhatja például a többműszakos vagy speciális munkarend.
- Szigorúan be kell tartani azonban azt a szabályt, hogy még akkor is, ha eltérő időpontban zajlottak a szavazások, az urnákat csak egy helyen és egy időben lehet felbontani. Tehát azoknak a szavazóköröknek az urnáit, ahol korábban, például már előző nap befejeződött a szavazás, lezárt állapotban kell megőrizni a szavazatszámolás megkezdéséig.
- A szavazatszámolás eredményét a jegyzőkönyvben tételesen kell rögzíteni.

2. Mit kell a jegyzőkönyvnek tartalmaznia?

- A választási bizottság által elkészítendő jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell:
- a szavazóurnák felbontásának körülményeit, vagyis, hogy hol, mikor és kiknek a jelenlétében került sor az urnák felbontására,
 - a választás helyét és időpontját,
 - a szavazásra jogosultak számát,
 - a szavazáson résztvevők számát, amit a jogosultak listáján a szavazatszedő bizottság által tett jelzés alapján lehet megállapítani,
 - az összes leadott szavazatok számát,
 - az érvénytelen szavazatok számát,
 - az érvényes szavazatok számát,
 - az egyes jelöltekre leadott érvényes szavazatok számát,
 - a megválasztott üzemi tanács tagok és póttagok nevét, a választással összefüggő esetleges vitás ügyet, illetve az ezzel kapcsolatos döntést, és mellékleként a felvett jegyzőkönyvet.

- A fent felsoroltakat a törvény írja elő, de lehetőség van a jegyzőkönyvben további tények rögzítésére is. Javasoljuk rögzíteni, hogy az egyes szakszervezetek által javasolt jelöltek, illetve a nem szakszervezeti jelöltek összesen hány szavazatot kaptak.
- A jegyzőkönyvet a választási bizottság tagjai aláírásukkal hitelesítik.
- A jegyzőkönyvet annyi példányban célszerű elkészíteni, hogy egy-egy példányt a választásokon jelöltet állító szakszervezetek, a munkáltató kaphasson belőle, legalább egy példányt közzé lehessen tenni, és a választási bizottságnak is maradjon egy, amelyet később átad a választott üzemi tanácsnak.
- A jegyzőkönyvet az üzemi tanácsnak meg kell őriznie a következő választásig.
- Érvénytelen választás esetén ez a kötelezettség a munkáltatót terheli, és annak tartama a következő üzemi tanács megválasztásáig tart.

3. Ki összesíti a választási eredményeket, ha a munkáltatónál több üzemi tanácsot választottak?

Azokon a munkahelyeken, ahol több üzemi tanács, illetve megbízott választására került sor, szükség van az eredmények összesítésére. Ennek célja a szakszervezetek reprezentativitásának és kollektív szerződés-kötési jogosultságának megállapítása.

A törvény nem rendelkezik arról, hogy ezt az összesítést kinek kell elvégeznie. Javasoljuk, hogy a választási koordinációs bizottság a jegyzőkönyvek alapján összesítse az eredményeket, a választásokon jelöltet állító szakszervezetek képviselőinek meghívásával. Az eredményt rögzítsék jegyzőkönyvben, és aláírásukkal hitelesítve küldjék meg a munkáltatónak, valamint az érintett szakszervezeteknek.

4. Mi a teendő, ha a választások tisztaságával kapcsolatban vita merül fel?

- Ha a jelöléssel, a választás lebonyolításával vagy eredményével kapcsolatban a választásra jogosultnak, a szakszervezetnek vagy a munkáltatónak észrevétele van, a választási bizottságnak kell az egyeztetést kezdeményeznie öt napon belül.
- Az egyeztetés során a választási bizottság és a munkáltatónál képvisellel rendelkező szakszervezetek kötelesek az ügyben határozni.
- Sikertelen egyeztetés esetén, tehát ha a bejelentő elégedetlen a döntéssel, lehetősége van öt napon belül a területileg illetékes munkaügyi bírósághoz fordulni. A bíróság kivizsgálja az ügyet, és nem peres eljárásban tizenöt napon belül határoz.
- A tájékoztatót készítette:
Kisgyörgy Sándor és Vámos István
az ÉTOSZ szakértői
Szerkesztette, összeállította: **Kárpáti Sándor**

CSALÓDTAM A RENDSZER- VÁLTÁSBAN

Utat tévesztettünk a rendszerváltáskor
– állítja KOPÁTSY SÁNDOR A mi huszadik századunk című könyvében. Az MSZOSZ tanácsadójaival, akít a tévéből is ismerhetünk, a szakszervezeti mozgalom mai lehetőségeiről beszélgettünk.

– **Hogyan látja a szakszervezetek és a munkavállalók helyzetét a mai Magyarországon?**

– A szocializmusban a szakszervezetet bohócságnak tartottam. Ahol kimondják, hogy mindenkinek munkát kell adni, akkor is, ha nem dolgozik, ott kár védeni a dolgozókat, mert ennél nagyobb védelmet nem élvezhetnek. A rendszerváltás után viszont úgy érzem, hogy ebben a liberalizmusban erősíteni kell a szakszervezeteket. Ezt kellene tenni annak ellenére, hogy én azt valom: nem egyedül a szakszervezetektől függ a munkavállalók ereje, hanem elsősorban a munkavállalók minőségétől. A képzett munkásoknak nincs szükségük a szakszervezet védelmére, mert a jó munkaerő minden társadalomban hiánycikk.

– **Mint tanácsadó, milyen tanácsokat ad?**

– Mindig azt tanácsolom, hogy sokkal hangosabbak legyenek. A szakszervezetnek nem az kell, hogy a dolgozók fogadják el a vezetőség véleményét, hanem a vezetőség álljon a dolgozók véleményének élére.

– **Arról mi a véleménye, hogy a béremelés inflációgerjesztő, ezért rosszat tesz a társadalomnak?**

– A 3-4 százalékos fölötti infláció gyengélkedés. Az infláció hiánya azonban súlyos betegség. Az emberiség történetének leggyorsabb fejlődési folyamata 5-6 százalékos infláció mellett zajlott le, és nem a stabil pénznek idején. Az nem igaz, hogy az az ország, amelynek stabilabb a pénze, gyorsabban fejlődik. Ennek tudatában ítélem meg a béremelést is.

ZÁSLÓVIVŐK HELYETT ÉPÍTŐK KELLENÉNEK

– **Mit tehet az egyén ebben a zűrzavarban?**

– Móríc az azt írta a Kelet Népe című újságban: Ne politizálj, építkezz! Ez persze nem azt jelenti, hogy apolitikus ember volt, hanem úgy gondolta, hogy aki építkezik, az jobban politizál, mint aki csak a zászlót hordja.

– **Túl sok a zászlóvivő?**

– Igen, és én egy aförizmakötetemben meg is írtam, hogy megszentségteleníti a zászlót az, aki egy életben kettőnél többször veszi a kezébe.

– **A kormány mindig azt mondta, hogy a multik olyan helyre mennek, ahol olcsó a munkaerő, és könnyebben megtérül a tőke. A könyvében ön ennek épp az ellenkezőjét állítja.**

– Furcsának hangzik, de ott termelnek a világon a legolcsóbban, ahol a munkaerő a legdrágább. Németországban az autógyári munkaerő ötször annyiba kerül, mint Brazíliában, mégis a német autókat vásárolják. A jó minőség megtérül, ezért az a kifizetődőbb. A XIX. században még az olcsóság számított, de az elmúlt húsz évben a tőke oda áramlott, ahol drága a munkaerő.

– **Hogyan vélekedik a szakszervezetek kulturális, oktatási feladatairól?**

– Rendkívül fontosnak tartom őket. Minél képzetesebb a munkaerő, annál nagyobb a hatalma. Nem a szakszervezet a dolgozói hatalom forrása, hanem a képzettség. Az is a szakszervezetek kulturális feladatai közé tartozik, hogy ne piacosiítsa különböző létesítményeit. Már a nyolcvanas évek elején kimutattam, hogy például a szakszervezeti üdülésben nem azok vesznek részt, akiknek szükségük lenne rá. A legelesettebb rétegek, és a szakszervezetek kimaradnak, mert nekik semennyi pénzük sincs, és szabadság alatt is dolgoznak. Helyettük a titkárnők, meg a család nélküliek mennek nyaralni.

FELÁLDOZTUNK MÁSFÉLMILLIÓ MUNKAHELYET

– **A könyvében kijelenti, hogy csalódott a rendszerváltásban. Mi ennek az oka?**

– Nem számítottam arra, hogy a keleti piacokat így felrúgjuk. Ész nélkül tettük ahelyett, hogy folyamatosan tértünk volna át a nyugati exportra, és másfélmillió munkahelyet áldoztunk fel ezzel az oltáron. A gazdasági liberalizmus zavarta ebbe Magyarországot. Olyan politikai erők kerültek hatalomra, amelyek azt mondták: le kell rombolni mindent, ami régi, mert helyette márról holnapra jön az új. A magyar mezőgazdaság például a legfejlettebb szocialista mezőgazdaság volt. Ha tíz év alatt alakítottuk volna át, vezető helye lehetne Európában. Ugyanez a helyzet a cipőiparral is. Mi voltunk a legjobbak a szocialista országok között, mindenhol sorban álltak a magyar cipőért. Amikor kiderült, hogy nem tudunk versenyezni az ázsiai cipőáruval, hagytuk megdöglenni az egészet. Erről egy argentin ismerősömtől hallott vicc jut az eszembe, amiben Szent Péter panaszkodik az Úrnak, hogy milyen igazságtalanul osztotta fel a világot az emberek között. Az argentinok megkaptak minden előnyös természeti adottságot, a svájciak viszont semmit sem. Erre az Úr így válaszol: az argentinoknak nem adhatok annyit, hogy boldoguljanak, míg a svájciaknak olyan keveset, hogy ne ők legyenek a leggazdagabbak. És ez egy tanulságos történet. Volt olyan idő, amikor Svájc vagy Tirol sokkal szegényebb volt Magyarországnál, most pedig négyszer gazdagabb.

– **A könyvben külön fejezetet szentel annak, hogy a gazdaságban milyen fontos az optimizmus. Ön szerint ez egy pesszimista ország?**

– Nem, mert az emberek sokkal bátrabbak, mint a politikusok. Ebben az országban 500 ezer lakás épült az elmúlt húsz évben. Több mint 99 százalékhöz úgy fogtak hozzá, hogy nem volt meg a kellő anyagi fedezet. Ennek ellenére mégis mindegyik felépült.

Rácz András, Udvarhelyi András
Fotó: Andó Csaba

SZÁZÉVES A SZAKTANÁCS

A szakszervezetek története Magyarországon/I

Magyarországon az 1848-49-es polgári forradalom és szabadságharc a jobbágyrendszert és a feudális kiváltságok egy részét felszámolta. Megte-remtődtek ezzel a feltételei a magyar társadalom és gazdaság polgári fejlődésének. Az 1867-es kiegyezés konszolidálta a polgári fejlődés feltételeit. Lehetővé tette a modern nagyipar fejlődését, amely együtt járt a munkásság számának gyors növekedésével. 1873-ban az összmunkásság létszáma 360 ezer, a gyári munkásoké 70 ezer volt, melynek 30%-a Budapestre koncentrálódott. A századfordulóra Magyarországon mind a kisüzem, mind a nagyipari szervezetek jelenléte volt a meghatározó. E fejlődés sajátossága volt, hogy a kezdeti kapitalizmusra jellemző forma a kisüzem elterjedt maradt. Ugyanakkor a gazdaság legmodernebb szektoraiban (bányászat, kohászat, szállítás) létrejöttek a legkorszerűbb vállalati formák. E kettősség is befolyásolta a későbbiekben a szakszervezetek fejlődését.

A századfordulóján egy 1875-ös belügyminiszeri rendelet alapján a munkásoknak érdekeik védelmére csak a segélyező és a szakegyletek működését engedélyezték. A segélyező és a szakegylet legálisan működő, a hatóságok által elfogadott alapszabállyal rendelkező szervezet volt.

A hatóságok az alapszabályokból mindig kihagyták a sztrájkra vonatkozó pontokat. A sztrájk egyébként nem volt tilos, csak a szervezése (összebeszélés) és támogatása. A sztrájkok szervezése tehát csak „rejtett” módszerekkel történhetett eleinte az „ellenállási és agitációs pénztárak” segítségével, később az ún. „szabadszervezeteken” keresztül. A szakmai szabadszervezetek 1906-1907-re fejlődtek ki. A szakszervezetek ezidőtől „a szabadszervezetekkel kiegészített szakegyesület, amelyben a szabadszervezeteké volt a hatóságilag tiltott tevékenység: bérmozgalmak, sztrájkok irányítása, ellenállási alap kezelése.” A tagság szabadszervezeti járulékot, mint a szaklap előfizetési díját fizette be, s ez került az ellenállási alapba. Így alakult ki a hatóságok előtt ismert, de nehezen hozzáférhető felleghálós hálózat, mely a bizalmiakon keresztül fogta át a tagságot.

Az 1870-es, '80-as évek küzdelme és csalódásai felerősítették a munk-

kásszervezkedést. Mind többen értették meg a szakegyletek alakításának szükségességét. Az első szakszervezetet a nyomdászok hozták létre 1862-ben. A cipészek 1868-ban, a szövőmunkások és a zsinórkészítők 1871-ben, a vasasok 1877-ben, a szabósegédek és szabómunkások 1890-ben hozták létre szakegyletet. A közalkalmazotti területen 1869-ben jött létre az Első Magyar Általános Tisztviselői Egylet, 1886-ban alakult meg a Magyar Királyi Állami Tisztviselők Központi Egyesülete.

A szakegylet létrejötte lehetőséget nyújtott nemcsak a gazdasági nyomorúság, a politikai jogfosztottság elleni küzdelemben, hanem a kulturális ki-semmizettség elleni harcot is jelentette. A szakszervezethez való belépés egyben igényt jelentett a rövidebb munkaidőn, a választójogon kívül a szellemi életben való felemelkedéshez. A szakszervezetek széleskörű kulturális tevékenységet folytattak, a munkáskultúra alakítói lettek. Az első szervezetek alapvető feladatuknak az oktatást tekintették. Az egyletekben nyelvtani, gyorsírási, nyelvi tanórákat szerveztek, felolvasásokat tartottak. Nagy gondot fordítottak a szakmai képzésre. Könyvtárakat alapítottak, énekkarokat szerveztek. Később a művelődési igény kiegészült a politikai képzés igényével. A szakszervezetek politikai előadássorozatokat tartottak.

A szervezett munkások egy politikai párthoz, a Magyarországi Szociáldemokrata Párthoz tartoztak. A szakszervezetek és az MSZDP viszonyában a XX. század első éveire alakult ki az a forma, amely a párt egész szervezeti felépítését 1948-ig jellemezte.

A SZAKTANÁCS MEGALAKULÁSA

Az MSZDP 1890. évi kongresszusán megfogalmazták: „A szakegyesületi szervezetek csak akkor felelnek meg feladatuknak, ha az egész országra kiterjednek és az összes szakmák munkásait magukban foglalják.” A régi szaktársak gyorsan rájöttek arra, hogy hatékony fellépéseikhez szükséges erőiket összeadni. Az 1898-ban létrejött a Szakszervezeti Tanács, melyet 126 szakmai egylet 23603 fizető taggal hozott létre, fő feladatának a szakmai szervezetek kiépítését, alapszabályaik kidolgozását, a szervezett munkások politikai nevelését, a munkássajtó ter-

jesztését, a bér- és sztrájkmozgalmak szervezését tekintette.

„Hogy a Szakszervezeti Tanács határozatainak egyöntetű végrehajtása biztosítva legyen, 1898. év második napján a fővárosi szakszervezetek választmányainak közös értekezletén megválasztott egy héttagú végrehajtó bizottság, s annak hatásköre és feladatai is megállapítottak.

E bizottság feladata főleg az volt, hogy a szakszervezetek, szaklapok működését és irányát figyelemmel kísérje, azok fejlesztését elősegítse, a mutatkozó hiányokat pótolja, s ahol szükséges, tanácsadólá lépjen fel, s az egyes szakszervezetekben észlelt bajokat orvosolja, a Szakszervezeti Tanácsnak javaslatokat tegyen, s minden, a szakmákat érintő közös ügyben eljárjon.” – olvasható a Magyarországi Szakegyletek és Szakszervezetek I. országos kongresszusának jegyzőkönyvében, melyet 1899. május 20-21-én tartottak Budapesten.

Grünfeld Sándor nyomdász a kongresszus első napirendi pontjaként számolt be arról, hogy már 1892-ben, „amidőn a modern munkásmozgalom alapján álló szakegyesületek alapítása kezdetét vette, a mozgalom élén álló férfiak szükségesnek látták annak, hogy oly intézményt létesítsenek, amely az alakuló és meglévő szakszervezetek között az összeköttetést s ezáltal az egyöntetű működést fenntartsa és biztosítsa, s ahol szükséges, újabb szervezetek létesítésére törekedjen.”

A kongresszusi határozatban felvázolták egy erős országos szervezet lehetőségét. Az „összetartozandóság” fontosságának felismerése, és annak gyakorlati megvalósítása határozta meg a következő éveket. A szakszervezetek III. Kongresszusa (1904) is e szellemet tükrözte. Elismerték az országos szövetségek fontosságát, elismerték, hogy az országos központok a tárgyaló partnerei a munkálatok szervezeteinek. A Szakszervezeti Tanács „a modern munkásmozgalom alapján álló gazdasági szervezetek központi képviselője” – olvasható a Szaktanács szervezeti szabályzatában –, s így mint központi intézmény képviselte a tagság érdekeit a hatóságokkal, a kormányzati szervekkel folytatott tárgyalásokon.

Lux Judit

IDŐSEK VILÁGNAPJA

ÁLLÁSFOGLALÁS

Az idei IDŐSEK VILÁGNAPJA eltér a tavalyi és tavaly előtti megemlékezések légkörétől. Csalódottan és felháborodva vesszük tudomásul, hogy az érvényes törvényben biztosított, várhatóan 20%-os nyugdíjemelés helyett a kormány 13-14%-os emelést tervez, ezt is differenciáltan. A kormány szándékaitól egyértelműen kiláglik, hogy a nyugdíjasoktól akarják elvenni azokat a milliárdokat, amelyekkel választási túlígereiket kívánják teljesíteni; a kormány nem nyugdíjasbarát, szembeállítja az idősebb és fiatalabb nemzedéket. A nyugdíjak differenciálásával pedig szembe akarja állítani magukat a nyugdíjasokat is egymással.

Mindezek alapján az 1999-re tervezett nyugdíjemelés mértéke jogszerűtlen, indokolatlan, méltánytalan és igazságtalan, következésképpen, elfogadhatatlan.

Elfogadhatatlan, mert: a nyugdíjasok megdolgoztak a nyugdíjukért, fizették a járulékokat, a nyugdíjasok nem el-tartottak, nem könyöradományt kérnek, a kormány nem kegyet gyakorol, a nyugdíjasok azt követelik, ami a törvény szerint megilleti őket, amiért egy élet munkájával megdolgoztak, mert a nyugdíj munkával és járulékfizetéssel szerzett jog. A parlamentnek és a kormánynak kötelessége mindezt garantálni.

A nyugdíjasok szolidaritásuk egymás iránt, a jövőben is azok lesznek. A bérből és fizetésből élők bérkövetelése mellett mi is kiállunk, szolidaritásuk vagyunk gyermekeinkkel és unokáinkkal. Az időskorú embereket nemcsak a nyugdíjemelés mértéke háborítja fel, de az a mód is, ahogy a kormány képviselői ezt az ügyet kezelik, az a hang is, amelyet megütnek, az a stílus is, amelyet képvisi-

selnek. Ezek szerint: miközben a kormány a jogállam bajnokának nevezi magát, nem tartja be a hatályos törvényeket, negatív példát ad törvénszegőknek. A kormány úgy viselkedik, hogy mindig, mindenben, mindenki-vel szemben neki van igaza. Mellőzik az érintettek véleményét, nem igénylik a párbeszédet, a konzultációt, nem választolnak levelekre, beadványokra. Mindezt a nyugdíjasok és szervezeteik nem hagyhatják szó nélkül és válasz nélkül. Nem nyugodhatnak bele méltatlan megrövidítésükbe. Nem fogadhatják el a „nyugdíjak reálértékének növelése” féligaz, hamis szlogenjét, mézesmadzagját. A türelemnek is van határa; nem lehet mindig a társadalmi békére hivatkozni. A nyugdíjasok nem adhatnak táptalajt annak a véleménynek, hogy velük mindent meg lehet tenni, mert úgysem mernek, tudnak fellázadni, nincsenek nyomásgyakorló eszközeik és ambícióik, elfogadják azt, amit adnak és mondanak nekik; beletörődőek, ők kicsivel is beérik. Ha most nem mutatunk határozottabb, keményebb, következetesebb magatartást az időskorú érdekek érvényesítésében, akkor a jövőben azt hiszik, hogy ezt nem is akarjuk, erre nem is vagyunk képesek.

Tiltakozunk a nyugdíjasok jogainak megcsorbítása ellen és az ellen, hogy a kormány rólunk döntsön nélkülünk!

Követeljük, hogy a kormány tartsa tiszteletben a nyugdíjemelésre vonatkozó 1997. évi parlamenti törvényt. Az alacsony nyugdíjak emelését oldják meg a költségvetésből! Az ország gazdasági növekedéséből a nyugdíjasok is kérnek.

(1998. október 1.)

MSZOSZ Nyugdíjas Választmány

Óh, mennyi szenvedést kell elviselnie az embernek, amíg érzéketlen tud maradni a szív rezdüléseivel szemben! Mennyi fájdalmas csalódás könnycseppjeit kell felitatnunk a párnánkkal, amíg megtanuljuk, hogy voltaképpen egyedül vagyunk a nagyvilágban! Fecske Laci szíve a torkában dobogott, amikor a kedves, cseréptető ház előtt váratlanul ismét megpillantotta Éváék Mercédészét.

Behunyta szemhéja mögött ismét felparázslott az az elvárásolt éjszaka, amikor a karjaiban tarthatta az egész lényét elbűvölő fiatalasszonyt, amikor eggyé válhatott vele, érezhette izzadt testének részegítő illatát, ölelésének szorítását, hallhatta kéjtől elcsukló szavait... amikor ők ketten, ha csak órákra is, de összetartoztak a világegyetemben.

Laci egy mohos út menti fatörzshöz támasztotta a zöld postásbiciklit, leült a papsajtall benőtt árokpartra, és a csillagos égboltra emelte a tekintetét. Odafele, az augusztus végi égbolton úgy ragyogtak a csillagok, mint egy elhagyott gyémántbánya ékkövei. A Balaton felől fújó langyos szél megélenkült kissé, aztán hallani lehetett, ahogy a tóparti italmérésben leeresztik a redőnyt. A fiú valami furcsa belső remegést érzett. Nem mert hazamenni. Félta az Évával való találkozástól. Nem tudta, hogyan nézhetne a

POSTÁSSZÍV 6. RÉSZ

szemébe annak a férjes asszonynak, aki megosztotta vele magányának titkát: aki ráébresztette, hogy élete végéig is tudná követni őt, ha nem csak egy egyszerű, kisvárosi postás lenne.

Laci már máskor is eltöprengett azon, hogy a boldogsághoz nélkülözhetetlen az anyagi javak bizonyos szintjének megléte. Ha egy férfinak megtetszik egy nő, és a vonzalom kölcsönösnek tűnik, a továbblépéshez elengedhetetlen, hogy a kezdeményezőnek legyen annyi pénze ami egy ebédmeghíváshoz szükséges. Annyi, ami biztosíthatja egy zavartalan beszélgetés feltételeit egy meghitt hangulatú kis cukrászdában, ami elegendő pár szál virág megvásárlására, avagy egy eldugott panzió kényelmesen berendezett

szobácskájának kifizetésére... Az emberhez méltó élethez emberhez méltó bérézésre volna szükség – gondolta a fiú, és az meg sem fordult a fejében, hogy voltaképpen a Postás Szakszervezet célkitűzéseinek egyike fogalmazódott meg az agyában.

Fecske Laci csaknem álomba merült ahogy mélyen elgondolkodott a jó illatú vadvirágokkal benőtt árokparton, amikor egy kipörgő kerekkel induló autó zaja térítette magához. Felnézett, és a Mercédész már nem volt sehol. Felkelt, leporolta nadrágjáról a halványkék búzavirág szirmai, felült a kerékpárra, és pillanatokkal később befordult a kertkapun.

– Hát te hol jártál ilyen sokáig? – fogadta őt Juliska néni, aki éppen a kert bukszusait öntözte a fekete locsolótömlővel.

– Ferenc atyánál voltam – felelte a fiú. Arról azonban hallgatott, hogy miről beszélgetett a józan életű pappal, akiről mindig az volt a benyomása, hogy többet tud a neki elmondottaknál.

– Gyere be, fiam. Rakott krumplit készítettem neked vacsorára, mert jól tudom, hogy az a gyengéd – terelgette befelé Lacit a melegszívű asszony, aki régen érezte már, hogy fogadott gyermekének titkos fájdalom szorítja a szívét.

(Folytatjuk.)

Tavas Líviusz

POSTAMUNKA

Ezt a kifejezést használták valamikor a szabók és a suszterok, ha valami nagyon sürgős, no és persze igen precíz munkát kellett végezniük. Például telefonon rendelt a gróf Festetics Tasziló inasa a gazdájának estére egy új szmokingot. Vagyis úgy dolgoztak, ahogy az akkori postásoktól megszokott volt. Rovatunkban e cím alatt szót ejtünk arról, ami a postásokkal történt vagy nem történt, amit a postások csináltak vagy nem csináltak. De mesélünk olyanról is, ami a postásokat érinti vagy csak érdekli. Vagyis mindenről...

AZ ANYÓS, A FELESÉG, MEG A LEBUKOTT POSTÁS

Az a helyzet, hogy fosztogatják a leveleket... Mielőtt bárki megsértődne az általánosításért, halkan megjegyzem még: ebben élénjárnak a postások. Nem „a” postások persze, hanem néhány postás. (Aki tiltakozó levelet akarna írni, ne fáradjon, inkább érdeklődj meg, hány postást kaptak el az utóbbi hónapokban a fent említett csinyekért. És már nem élünk olyan idők, mint amikor egy regényben szerepelt részeges tűzoltó miatt a tűzoltóság akkori országos parancsnoksága tiltakozott.)

Persze a nem postások is fosztogatják a leveleket, például a repülőtereken, ahol előszeretettel kukkantanak bele többnyire a volt szocialista országokba címzett nyugatról érkező küldeményekbe, és nem kíváncsiságból, inkább mert ezekben sokszor lapul egy-egy százmárkás, ötven dolláros.

Hiába minden tiltás, addig, amíg ennyibe kerül a banki átutalás vagy a postai pénzfeladás, sokan újra és újra megkockáztatják a kisebb összegek levélbeni elküldését. A fosztogatók legnagyobb öröme, akik immár iparszerűen nyúlják le ezeket a pénzeket, úgyszólván háborítatlanul. Mint például a frankfurti repülőtér biztonsági főnö-

ke, aki egyébként a meglehetősen ritkán lebukó nagy halak közé tartozik.

Vannak persze „kisiparosok” is, akiknek nincs módjuk végigmutatni levelek ezreit, csak ami éppen náluk van kézbesítésre. Mint T. postás Csillaghegyen. Ő néha beerte egy-egy pólóval, CD-vel is, ünnepszámba ment, ha a borítékban „dezső” is lapult. A memóriája sem lehetett a legjobb, nem nagyon tudta megjegyezni, kikhez szokott jönni egy kis dugilóvé, hazavitte hát a levelek egy részét, hogy nyugodtabban átvizsgálhassa.

Ez volt a veszte. No nem a postán tűnt fel, hogy milyen szorgalmas, és otthon is dolgozik, hanem összeveszett a feleségével, És aki a feleségével fasírtba kerül, feketesegű lesz az anyósánál is. Szegény T. is így járt.

Gondolta a „mama”, hogy most aztán megtorolja az idétlen anyósvicceket: a kellőképpen sértődött két asszony bejelentést tett, hogy a férj, a vő fosztogatta a leveleket.

Bukta... Előkerültek a még felbontatlan levelek, amiket ugyan már elővigyázatból a saját anyja lakásán tárolt, és egy-két csecsebecse is, amiket sikerült leszűretelni.

Na most az ember vagy ne lopjon, vagy legyen jóba a házisárlányokkal, mert – mint a példa is mutatja – igen-csak megjárhatja.

Erkölcspredikáció helyett ugyan mit lehetne még mondani? Ne fosztogass, ne sikkassz, mert az csúnya dolog, és kirúgnak az állásodból? Ne lopj, mert ezzel a postát lejáratod az ügyfelek szemében?

Egy kézbesítő felvételekor ugyanúgy nem lehet megmondani, hogy tolvaj lesz, mint egy pedagógus belépésekor, hogy szurkálni fog. Talán, ha majd lesz annyi fizetés, hogy ne érje meg csomagból orzott Ericsson-pólóban járni...

E. D.

ENGEM A POSTA MEG-LOPOTT!

Vannak olyan reklámfilmek, amelyekre évek múltán is jobban emlékszik a közönség, mint egy-egy magasröptű és mélyenszántó, egész estét betöltő művészfilmre. Ilyen volt a sokáig felülmúlhatatlannak hitt csettentőspattintós MŰSZI-reklám a rejtélyes keménykalapos úriemberrel, és ilyen a televíziós vetélkedők kaptafáját idéző, de eredetiségével azokat messze leköröző Kedves József reklámfilm. A Reviczky Gábor színművész közreműködésével készült Postabank reklámok a műfaj klasszikusai nemesedtek: lényegesen nagyobb népszerűséget értek el, mint a reklámozott pénzintézet.

– Kedves József, akarom mondani kedves Reviczky Gábor, hogyan sikerült egy csapásra beírnia nevét a reklámfilmek történelemkönyvébe?

– Az Akció reklámügynökség vezetői, Geszti Péter és Angyalosi Laci kerestek meg azzal, hogy vállalnám-e a

szereplést a Postabank tévéreklámjában. Rövid habozás után igent mondtam. Élénken élt az emlékezetemben ugyanis az a vélekedés, hogy igazi művész nem vállal reklámszereplést. Aztán eszembe jutott, hogy éppen az a színész vállalt először nyugati reklámfelkérést, aki az ilyesmit a legjobban helytelenítette, és igent mondtam. A Postabank illetékesei tartottak a szerepeltetésemről: úgy vélték, hogy egy ismert színész megjelenése eltereli a figyelmet a reklámozni kívánt portékáról. Gesztiék azonban nem adták fel, és így született meg az első, közreműködésemmel készült Postabank reklám, a Kedves József... Ez egy úgynevezett image-reklám volt, tehát nem szolgáltatást ajánlott a nézők figyelmébe, hanem magát a bankot népszerűsítette. Kétségtelen, hogy sikere volt, így következhetett aztán a sorozat többi darabja.

– Korábban egyáltalán nem szerepelt reklámfilmekben?

– Külföldön igen. Elsősorban holland reklámfelkéréseknek tettem eleget. Az a helyzet, hogy a hollandok borzasztóan keveset fizettek. Úgy tapasztaltam, hogy náluk egyfajta nemzeti sajátosság a mifelénk ismeretlen mértékű takarékoság. Hadd mondjak erre egy példát. A szabadtéri forgatások során a közreműködőkkel együtt alkalmi tállóhelyhez álltam sorba ebéddidőben az utcán. Az arra járó hollandusok közül akadtak, akik beálltak közénk azt gondolva, hogy ingyen étel kimérése folyik.

– Ők is kaptak a levesből?

– Mivel a levest is hollandok porciózták, gyorsan tisztázódott a félreértés.

– Van-e olyan emléke, amit kifejezetten a postával kapcsolatosan őriz?

– Sajnos, van. Amikor a második alkalommal felvételiztem a Színház és Filmművészeti Főiskolára, a Magyar Posta a felvételire szóló, május 10-én feladott táviratot augusztus 16-án kézbesítette a címemre. Azóta sem ér-

Illyés Gyula ÓDA A TÖRVÉNYHOZÓHOZ

*Törvényt, de elevent, tebát,
hogy ne csapódjunk folyton össze,*

*hogy részlet-igazát
kiki illessze a közösbe,
úgy mégis: emberek maradjunk,
ne vályog-vályú sarává meredjünk;
atomok, atom magvaként kerengjünk,
helytálljunk, mégis szabadon szaladjunk.*

*A lét tegyen rendet, ne a balál!
Jogot tebát az árnyalatnak,
melyben a holnap rajza áll
s a kivételnek
mely holnapra talán szabály;
jogot – hogy hadd kísérletezzék –
a költőnek, a legfőbb kutatónak.*

*Mert semmivel nem kell nagyobb tebetség
s buzgalom meglelni a rák
ellenszerét,
gépbe fogni az atom erejét,
röpülni világűrön át,
mint megmutatni, amit a jövő
a szívben érlel,*

*mint fölfedni ibolyántúli fénnnyel,
mi lesz holnap kötelező
közöttünk, emberek;*

mi az, mi idegünkben közeleg!

*Évmilliárdok távolából
évmilliárdok távolába.*

*Jogot a boncolóknak,
a külszín-, a fölbám-, a látszat-rombolóknak,
kik elválasztva percenként a rosszat
a jótól,
valamit folyvást rendbehoznak,
percenként fölmutatva, hogy mikortól
gyilkos a gyilkos,
tolvaj a tolvaj,
torz már a szép
szép az imént torz,
a hős, pribék,
s ki az, aki elől megy -*

*mert nincs szabadjegy
jól haladni a korrál;
mert van, amikor – hány a példa! –
a néma szólal,
az iszkol, aki űz,
makulátlan a céda,
mocskos a szűz.*

Fábián L. Gyula

Jöjjön el
és hozza magával vendégeit is
a **PAPRIKA CSÁRDÁBA!**
(Bp. VII., Dózsa György út 72.)

Magyaros konyha, halételek bő választéka.
Nyitva: 10–22 óráig. Hétfőnként táncest.
Asztalfoglalás: 352-1380.

BÉLYEGSAROK • MAGYAR NAPOK

A PostEurop tagországai minden évben szavazással választják ki az Európa-bélyegeket témáját. Ebben az esztendőben az állami bélyegkibocsátóknak országaik nemzeti ünnepét vagy fesztiváljait kellett megörökíteniük.

NEMZETI ÜNNEPEK. A Magyar Posta Rt. által kiadott két bélyeget (60 forint: augusztus 20., 50 forint: október

23.) Benedek Imre grafikusművész tervezte. A bélyegpár kétszáz ezer példányban a Pénzjegynyomdában készült.

MAGYAROK VILÁGSZÖVETSÉGE. A szervezet megalakulásának hatvanadik évfordulójára jelent meg a 100 forint névértékű kiadás. A bélyeg érdekessége, hogy azt Vásárhelyi Gyula, Angliá-

ban élő grafikusművész tervezte, aki a bélyegtervezés világrekordere, ezidáig 152 ország közel hétezer kiadásán olvashatjuk a nevét.

A forgalmi bélyeg augusztus óta kapható, folyamatosan készül a Pénzjegynyomdában.

Verrasztó Gábor

BEINTETTEK FORTUNÁNAK

Úgy látszik, a jó szerencse védnöke csak a statisztikát ronghatja az idén, a Postás-Matáv SE kerékpárosai vele is fölveszik a harcot. Már-már a ködbe vesző aranyévet, 1949-et is „utoléri” a Dörmötör-team. (Tavaly tévesen írtuk, hogy 11 bajnoki címet nyertek akkor a postások, pontosan utána számolva kiderült, csak kilencet - Sz. J.)

Január - terep egyéni és csapat, április - hegyi egyéni és csapat, augusztus - mountainbike egyéni (férfi-női), szeptember - kritérium egyéni és csapat. Ez tehát a nyolc aranyérem.

Hogy hol tett keresztbe a bőségszarut szorongató istennő? Erről legérzékletesebben Boér Júlia mesélhetne. A downhill bajnokság záróetapja előtt vezetett a pontversenyben. Majd az utolsó futamban is... Ám nem sokkal a cél előtt - máig megfeszítetlen okból - szétesett alatta a bicikli. Még jó, hogy Indián egyben maradt, bár, még napokig látszott a mozgásán, nem esett jól (vajh) kinek esne jól egy ilyen testi-lelki trauma?, szóval kis híján összetörte magát. Ezért csak második lett összesítésben, ráadásul a rivális Kiss Dalmával azonos pontszámmal!

Kisasszony havának utolsó hetében nem éppen kisasszonyoknak jավallott országkerülő körversenyen pedig Eisenkrammer Károly járt pórul. A Tour de Hongrie nemzetközi mezőnyében sokáig szoros második volt, eséllyel pályázott akár a végső diadalra is. Siófok és Kecskemét között azonban egy defekt megfékezte a fanatikusan küzdő Karcsit, s az ukrán menők behozhatatlan előnyre tettek szert. Az összetett harmadik hely

ilyen körülmények közepette még értékebb. Szóval, jó évük van, pedig rájuk jár a rúd...

A KIRÁLYNŐ ÉS LEGKISEBB UDVARHÖLGYE

Lassan évtizede kizárólag nevelő jellegét domborítja ki a PMSE atlétikai szakosztálya. Amióta az Andrásfay, Éder, Hudi gyaloglótrió „kisétált” a versenypályákról, mindössze a serdülő és ifjúsági korcsoportok legszorgalmasabb tehetségei örvendeztetik meg a postás atlétika híveit. Felnőve aztán vagy máshová igazolnak, vagy abbahagyják a sportolást, esetleg új sportággal kötnék szorosabb barátságot. A budapesti atlétikai Európa-bajnokság talán csihol némi érdeklődést a királynői sport iránt. Mindenesetre egy kis udvarhölgy már „bejelentkezett” audienciára. A 13 éves Bolyki Andrea Budapest-bajnokságot majd rá egy hétre országos bajnokságot nyert 600 méteres síkfutásban. Vajon 23 évesen fog-e még atlétizálni, s hol?

FELKÉSZÜLÉS UTÁN, BAJNOKSÁG ELŐTT

Lassan búcsúzik a nyár odakünn, majd annyira, mint a sláger refrénjében. A kézilabdázó hölgyek még egyszer, korántsem nosztalgiaitól vezérelve, előkészületi mérkőzéssorozat gyanánt, szeptember elején Nyári-kupára gyülekeztek Óbudán a Kerék utcai csarnokban.

A hetedszer megrendezett tornán a Postás-Matáv SE csapata a harmadik helyet szerezte meg. A nyolcas mezőny ereje pont nekik megfelelő volt, az első osztály vége, a másodvonal java színvonalát

képviselte. A hét ellenfélből hatot legyőztek, egyedül a Goldbertől kaptak ki, de az élen hármas körbeverés folytán holtverseny alakult ki, ezért az egymás elleni gólkülönbség határozta meg a sorrendet. A kétfólos vereség és az egygólos győzelem - utóbbi a Bp. Spartacus ellen - a vetélytársaknak kedvezett, hisz a Szpári egy góllal verte a Golit.

Az igazi tétmeccsek majd ezután jönnek. A bajnokságban.

Szabó Jenő

P. S. E. KUPA ÖTÖDSZÖR

Az 1994-ben alapított vándorserlegért, ötödször mérkőztek a Debreceni Postaigazgatóság területéről (Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) érkezett csapatok. A hagyományoknak megfelelően a nagyerdei sportkomplexumban, csodálatos őszi időben 20 csapat részvételével rendeztük meg a mérkőzéseket.

A maratoni küzdelemsorozat végeredménye: Az első, ezzel egy évre a P. S. E. Kupa védője a Szolnoki P. F. Ü. csapata, második a Rónahír Rt. harmadik a korábbi védő, a Debrecen 2 Postahivatal és negyedik a Túrkeve csapata lett.

A mérkőzések befejezése után a kb. 200 sportoló jó hangulatban fogyasztotta el - a Szakszervezet vendégeként - a debreceni párost, és már a jövő évi találkozást várva köszönt el egymástól.

Pécsi Imre, PSE vez. tag

Bilek István

TŰZIJÁTÉK HAWAII-BAN

Cook vagy Gauguin biztosan tudták, hogy Hawaii vagy Tahiti merrefelé van, de mi, utazási prospektusok böngészői meglepődünk, hogy a térképen jó arasznyi távolságban vannak egymástól a persze Amerikától is ugyanúgy. Így aztán ha arra járnánk (Fly and Drive: 175 ezer ft.-tól...) ne számítsanak Budapest-Vácrátót gyors hipp-hopp kirándulásra, vagy akár egy könnyű Hollywood-Santa Monica tengerparti sétára: egyáltalán, ha nem a US Open-re igyekeznek félig-meddig ingyen, ejtsék útba Las Vegas-t is, ahol feltankolhatnak dollárból valamennyit - állítólag ott mindenki meggazdagszik... - és akkor aztán megtervezhetik a vissza hajóutat, ha esetleg mégis úgy alakul, hogy a fránya nyelőről masinák miatt megváltozik a programjuk...

Hawaii: nem mondom sokszor eszemben volt, hogy ottan a szerencsés bennszülött srácok nem rongylabdával dekáznak, de a tengerpartra rohannak szörfözni s láttam is (filmen persze), hogy cápák hátán ugrándozhatnak... Egy szóval: irigylésre méltó élet az övék, hiszen ha békén maradnak, sohasem tudják meg, mi az hogy télikabát, gyapjúzokni, villanykályha és más egyéb civilizációs ártalmak.

És tessék csak felírni a következőt: Maui-ban 1999. március 23-31. között lesz nemzetközi sakkfesztivál (közvetlenül a Las Vegas-i Nemzeti Nyílt bajnokság után: 1999. március 19-21) ahol, ha szerencséjük lesz (legalább sakkbán...) hasonló tűzijátékot rendezhetnek (ingyen) mint ahogyan az alábbi partiban tette a világos báruk vezetője:

Benjamin (2595) - Gufeld (2465)

Hawaii, 1998
Sicíliai védelem [B53]

1. e4 c5 2. Hf3 d6 3. d4 c:d4 4. V:d4 a6 5. c4 Hf6 6. Hc3 Hc6 7. Vd2 e6 8. Fe2 Fe7 9. 0-0 0-0 10. b3 Va5 11. Fb2 Bd8 12. Bf:d1 b5?

Figyelem! Nem kell számolni a játszmavesztés oka lesz. Sőt nem számol azzal, hogy...

13. c:b5 a:b5 14. a3!

... mostan 14. — b4?-re 15. a:b4 után az a8B védtelen maradna.

14. — Fb7 15. b4! Vb6 16. Ve1 Fa6 17. Vf1 Bab8 18. Bac1 d5 19. e:d5 e:d5

Minden rendben látnak látszik, de azért az ember érzi, hogy az egész nem lehet jó. És csak egy lépést kell vámi a bizonyításra: 20. Ha4! b:a4 21. Fa6 He4 22. Fd3 Fd6 23. Bc2 Ff4 24. g3 Fh6 25. Be2 f5 26. Vh3 Bf8 27. Fb1 Bbe8 28. Fa2! He7 29. He5 Vb5

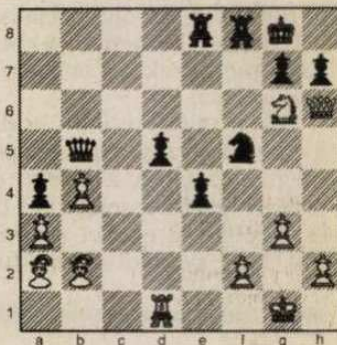
Tűzijáték következik: és nem is kerül sokba...

30. B:e4! f:e4 31. Ve6+ Kh8 32. V:h6! (g:h6-ra 33.Hf7+ Kg8 34.Hh6 matt...) Hf5 33. Hg6+ Kg8

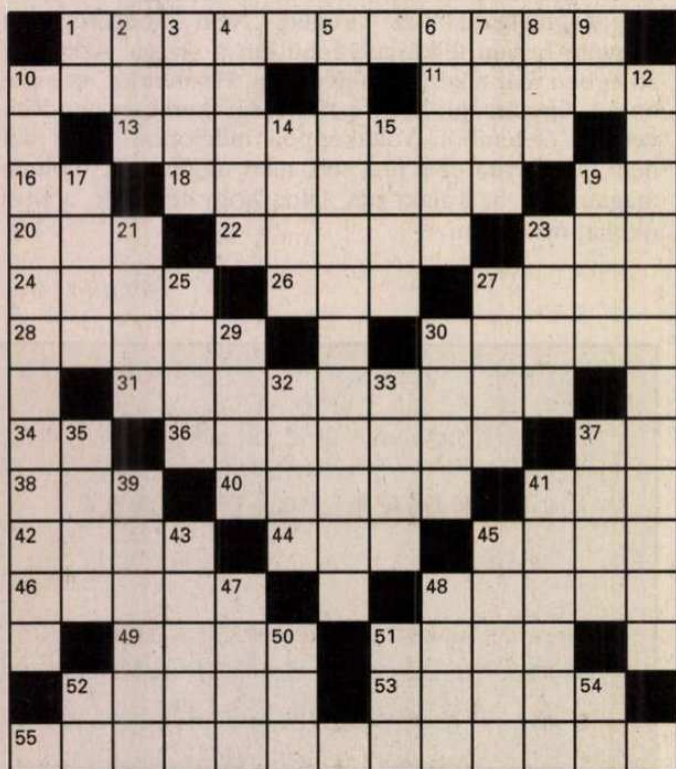
És a tűzijáték utolsó színporkája (vagy görögtűz?!): Hawaii csodálatos!

34. B:d5! és 1-0.

Gyönyörű és hatásos - nem is beszélve a vele járó jónéhány száz dolláros díjról...

KERESZTREJTVÉNY

VÍZSZINTES: 1. 95 évvel ezelőtt született Rózsahegy Kálmán. Ebben a népszínműben nagy sikert aratott. 10. Helyhatározószó. 11. Dunántúli község. 13. Megtetéz. 16. Létezik. 18. Befed. 19. Indulatsz. 20. NEA. 22. Piperemárka (fon.) 23. Fontos „folyadék”. 24. Erkel hősnője (Mária). 26. PÉÉ. 27. Barát. 28. Becézett leány. 30. Kártya-műsz. 31. Kikergetett. 34. Indulatsz. 36. Áradni. 37. Hogy - vidéken. 38. MAH. 40. Híres láma. 41. Órahang. 42. Orosz költő. 44. MIH. 45. Idegen férfinév. 46. Eltulajdonít. 48. Balatoni üdülőhely. 49. Dal. 51. Testrész. 52. Elszalad. 53. Nem siet. 55. Ebben a darabban is nagy sikert aratott Rózsahegy Kálmán.

FÜGGŐLEGES: 1. Összevont német előjárószó. 2. Pest m. község. 3. A csapadék (-). 4. Becézett fiúk. 5. Ebben a darabban Rózsahegy Kálmán volt a hősszerelmes. 6. ...no, olasz macskafajta. 7. Tüzel. 8. ZOT. 9. Argon. 10. Nagyszerű alakítást nyújtott ebben a darabban Rózsahegy Kálmán. 12. Ebben a darabban kis epizód szerepet játszott igen nagy sikerrel Rózsahegy Kálmán. 14. Állomás. 15. Relé betűi, keverve. 17. Shakespeare hőse. 19. Híres kapitány. 21. Becézett leányok. 23. Létezett. 25. Vonatkozó névmás. 27. Becézett leány. 29. Állat (névelővel). 30. Becézett fiú. 32. Idegen férfinév. 33. Fordítva; megszűnt. 35. Ért. 37. Ugyanaz. 39. Hol van. 41. Egyik végtag. 43. Görög sziget. 45. Tele van. 47. Pápa-név. 48. Feljegyez. 50. Becézett fiú. 51. MKE. 52. EA. 54. Helyhatározó-rag.

Beküldendő: Vízszintes 1., 55. Függőleges: 5., 10., 12.

Beküldési határidő: november 10. (Értékes könyvnyeremények.)

SLÁGERTOP

1. ÁKOS: IKON
2. BIZÓ BOYS: GYERE HOZZÁM FEL
3. D. J. BOBO: AROUND THE WORLD
4. ACE OF BASE: CRUEL SUMMER
5. FIVE: EVERYBODY GET UP
6. V-TECH: VÁRJ
7. SPICE GIRLS: VIVA FOREVER
8. BACK II BLACK: ÁLOMSZÉP
9. FIVE: GOT TEH FEELING
10. DAVID: SZERELEM ÚJTÁN

Zvara Krisztina

POSTÁS DOLGOZÓ

A Postás Szakszervezet lapja
Szerkesztőség: 1146 Budapest, Cházár András u. 13.
Felelős szerkesztő: Udvarhelyi András
Helyettes szerkesztő: Fodor Zsolt Barnabás
Telefon: 343-8777

Kiadja a Postás Szakszervezet
1146 Budapest, Cházár András u. 13.
Levélcím: 1406 Budapest, Postafiók 14.
Felelős kiadó: Mundruczó Kornél elnök

98-2503. Szikra Lapnyomda Rt., Budapest
Felelős vezető: Lendvai Lászlóné vezérigazgató
ISSN 1219-3712